

veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

12 pagini — 1 leu

**Venus fără
mistere?**

**De ce
a întârziat
primăvara**

**Navigatori
in oceanul
de
informații**

În zori

Foto : V. Tiukel (APN)

**Viața n-are
decît
greutatea
de a alege...**

21

ANUL XXV

(1262)

23 MAI 1969

PROZĂ

O situație insuportabilă

(Fragment dintr-o cronică de familie)

Maria Pavlovna, soacra mea de la Biazan, ne anunță triumfătoare:

— Felicitări! Pisica noastră a născut patru pisoi.

N-am înțeles de îndată dacă o spunea serios sau ironic. Pentru că exact așa anunțau abhazii odinioară vestile bune rudelor lor.

— Felicitări! Sfântul Simion a coborât pe Pământ!

Vestea Mariei Pavlovna a stîrnit o mare bucurie printre nepoți, dar elementele adulte ale familiei s-au alarmat.

— Ce-i de făcut?

Întrebarea era înscrisă pe fețele noastre și tăcerea plină de reculegere din timpul prinzului n-o putu înlătura.

— Imi spuneam: „Încă o problemă?”

— Ce nevoie aveam de pisoi? Știa?

— Ce nevoie aveam de pisoi? Știa?

— Sînt orbi? am întrebat și eu.

Maria Pavlovna mă asigură că erau total lipsiți de vedere, că toți patru erau de sex feminin, durdulii, nevoie mare. „Ca niște botoșei”, adăugă ea.

Soția mea socoti repede:

— În curînd o să avem șaisprezece pisoi.

— Da' ce, se reproduc prin segmentare? m-am impacientat eu.

— Nu. Dar o dată mari, au să facă, la rîndul lor, alții mici. Cel puțin șaisprezece. Așa sînt pisicile, trase concluzia soția mea.

Această demografie felină mă cam zgudui. Fără să fiu sociolog, imi puteam imagina cum va arăta casa noastră peste cinci sau opt ani.

Micușta Tania imi răspunse, parcă, îngrijorată, afirmînd:

— Au să stea în pivniță.

Micul Jora bătu din palme, încîntat. Iar mătușa lor, Tania, spuse:

— Trebuie să facem ceva...

M-am adresat atunci înțelepciunii populare. Ce ne învață ea? „Încă pisoi cît sînt orbi”. Fiți atenți, orbi!

Asta înseamnă, înainte de a gusta din deliciale existenței terestre, înainte de a se infrupta din biftecul de șobolani și din tocătura de șopîrlă.

Ochii Taniei, și ei mici, se umplură de lacrimi. Lacrimi adevărate. Din aceea care curg la nouă ani.

Referința mea la înțelepciunea populară entuziasmă, însă, elementele adulte.

Maria Pavlovna interveni:

— Fără să mai punem la socoteală pisica roșcată, care ne onorează cu vizitele ei.

Tania finu însă să ne anunțe că în afară de pivniță mai avem și hambarul.

— E loc pentru toată lumea, ne asigură ea, vărsînd lacrimile sus amintite.

Jora nu insistă... Nu se dămurea. Ce însemna tărăboiul ăsta? Unii rideau, alții plîngeau. Cu cine să fii? Cînd ai cinci ani, înțelegi, e o problemă.

— Atunci...

— Atunci, ce? mă întrebă Tania, cea mare. Totul e foarte clar, ce ne mai enervăm. Jora o să-i inee.

— Care? am făcut eu interesat, pentru că erau doi Jora la masă.

— Tu, spuse Tania cea mare.

— De ce eu?

— Pentru că tu cunoști bine înțelepciunea populară.

Am renegat cu energie folclorul, dar asta nu mi-a ajutat la nimic.

— De ce nu? adăugă și mama. N-ai altceva de făcut decît să-i arunci în rîu, seara tîrziu.

Tania cea mică fu gata să leșine. Ne-a fost destul de greu s-o reanimăm.

— Nu, am spus. Nu-mi plac pisicile și n-am să mă ating de ele.

— Le băgăm într-un sac.

— Cine se oferă?

Dar nu se auzi nici un răspuns. Nu se găseau voluntari.

Atunci am avut o idee:

— Maria Pavlovna, oricum treci rîul cînd te duci după lapte.

— Da.

— Ce te-ar împiedica să arunci și sacul în apă?

— Nu, făcu ea hotărît. Nu vă bizuiți pe mine.

Această declarație făcută pentru toată lumea, suscită grațitudinea unei părți din auditoriu: cei mici se aruncară de gîtul ei.

— Dar tu ce spui? imi întrebai soția.

— Eu?

— Și tu treci cîteodată rîul.

— N-am să-l mai trec.

Tonul ei categoric puse capăt dialogului.

— Bine, dar atunci ce ne facem? Și, deodată, mi s-a părut că găsiserăm soluția:

— Dar Dima?

Tocmai terminase facultatea și se bucura de o vacanță binemeritată.

— Unde-i Dima?

— Doarme.

Fu strigat. Se ivi adormit și neras.

— Ce s-a întîmplat?

— Pisoi trebuie înecați.

— Ce pisoi?

— Aceia care seamănă cu niște botoșei.

Privirile-i erau oboșite: urmele

unul și ne-am îndreptat spre curtea din spatele casei, unde era depozitat enormul cazan pentru magiun (știți dumneavoastră, magiunul acela din care se fac provizii pentru iarnă, pe care apoi nimeni nu mai vrea să le mănînce).

Intr-adevăr, deschiseseră ochii. Niște ochi atît de cenușii! Atît de naivi! Imenși în comparație cu fețișoarele lor drăgălașe... adică, cum să spun, cu mutrele lor. O privire uimită, de parcă ar fi vrut să vorbească. Niște ochi aproape omenești...

Cu un aer detașat, mama anunță:

— A telefonat Ira, nevasta lui Serghei. Au neapărată nevoie de un pisoi.

Tania cea mare observă în treacăt:

— Ivan Tandra ia și el unul, Sonia Kumpf nu poate trăi fără o pisică.

Soția mea adăugă:

— Să nu-l uităm pe Iliko. El l-a și ales pe ăsta, pestriț.

Simțind că pacea coboară din nou asupra-mi și că o greutate enormă mi se ridică de pe umeri, am făcut bilanțul:

— Ivan, Kumpf, Ira, Iliko... Patru!

— Ajunge pentru toată lumea, trase concluzia Maria Pavlovna.

cartea
cartea cartea
cartea cartea cartea
cartea cartea cartea cartea
cartea cartea cartea cartea
cartea cartea cartea cartea
cartea cartea cartea cartea
cartea cartea cartea cartea

cuprinde, cîteodată, zeci de pagini. Alții încep să scrie fără nici un plan, numai cu o reprezentare vagă asupra ceea ce vor scrie. Regretatul A. N. Tolstoi mi-a spus odată că el nu știa ce se va întîmpla cu eroii lui peste zece pagini; își scria romanele așa cum lucrează sculptorii. Își dădea seama ce se va întîmpla cu eroii pe măsură ce-i descria, iar pentru ca să-i cunoască trebuia să-i descrie. Există însă și scriitorii care lucrează nu ca sculptorii, ci ca arhitecții, amănunțind și detaliind planul; dar nici unii nici alții nu pot să-și realizeze planul pe de-antregul. Am stat de vorbă cu mulți scriitori, de-ai noștri și străini, care scriu cu plan și fără plan; cu toții mi-au spus că planurile suferă mari transformări în cursul muncii. Ce înseamnă asta? Înseamnă că atunci cînd un scriitor își alcătuiește un plan, personajele sînt numai umbre, ele nu-i sînt limpezi. Probabil că le cunoaște mai bine decît își cunoaște A. N. Tolstoi personajele, dar le cunoaște abstract, nu concret. Numai cînd eroul capătă o intruchipare concretă, îl vede și scriitorul aievea. De obicei asta se întîmplă după prima sută de pagini de roman. Mulți scriitori afirmă că după ce au scris prima sută de pagini procedează la mari schimbări, deoarece, se ivesc multe lucruri nefirești în legătură cu faptele puse în seama eroului respectiv. Eroul începe să se împotrivească autorului, planului său, voinței sale. Eu mă aflu la aproximativ jumătatea drumului dintre cele două extreme amintite. Cînd încep să scriu un roman am un plan, dar el trosnește totdeauna și se schimbă cînd mă aștern pe scris. În particular, dacă e să mă refer la romanul „Furtuna”, pot să spun că destinele individuale ale lui Serghei, Mado și Valia au suferit schimbări în cursul lucrului, au fost altfel gîndite. Am constatat că, atunci cînd se naște cu adevărat, eroul nu poate să acționeze așa cum o face atunci cînd mi se conturează doar ca o umbră. Dacă aceasta ar fi numai o observație personală, n-aș aminti de ea, dar am discutat despre asta cu mulți scriitori pentru că m-a interesat această latură a creației. Și m-am convins că fenomenul este general; există o opoziție a eroului față de voința schematică a scriitorului.

Ilya Ehrenburg

(Din stenogramele unor prelegeri ținute la Institutul de literatură din Moscova în 1950 și publicate acum)

examenelor erau încă foarte vizibile.

— Dima, dragă, după ce te odihnești... Să spunem, după ora opt... Nu, pe la zece seara, să arunci pisoi în apă.

Așa adormit cum era, înțelese despre ce-i vorba.

— Nu, refuză el cu nerușinare, nu fac așa ceva! N-au decît să trăiască. E destul de mare curtea.

— Dar vezi, Dima, acum sînt patru și în curînd au să fie șaisprezece. Iar de patru ori șaisprezece, cît fac?...

Dima dispăru fără să mai audă continuarea.

— Ce-i de făcut?

În timp ce noi discutăm, Tania se făcu nevăzută, dar reveni fericită:

— Sug!

Ne privirăm buimăciți, unul pe altul.

— Sug și Mineta îi linge.

Micul Jora confirmă știrea și arătă cum făceau, sugînd tartina pe care cele două bunici se străduiseră zadarnic să i-o bage pe gît.

— Ce-i de făcut?

Situația aceasta insuportabilă dură o zi, două, trei, ba chiar mai multe.

Pînă cînd, într-o zi Maria Pavlovna ne anunță, tot la micul dejun, ca mai înainte:

— Au deschis ochii.

Ne-am ridicat de la masă toți ca

Mă adresai copiilor și adulților:

— Au făcut ochi. Dar, nu-i așa, nu pot să fie inecați decît orbi?

— Da! strigară cu toții, în cor.

Trecuseră numai cîteva zile de cînd fusesem plini de nervi și ne ciorovăisem de zor. Și de ce? Din pricina acestor făpturi cu ochi cenușii, atît de mici și atît de slabe!

Urrra! Iată-ne din nou bine dispuși!

— La masă! Unde-i vinul, singele domnului?

Gheorghi Gulia

PSIHLOGIA CREAȚIEI

Cu plan
și fără plan

Există scriitori care își alcătuiesc un plan foarte amănunțit; atunci cînd încep să scrie un roman planul lor

M. Pîkov: Ilustrație la o poezie de Hafiz (Gravură în lemn)

CE SE DISCUTĂ

Venus fără mistere?

Săptămîna aceasta este o săptămîină cosmică memorabilă. Pe de o parte, stațiile automate interplanetare sovietice „Venus-5” și „Venus-6” și-au atins ținta — planeta Venus, iar de altă parte de pe o rampă de lansare a rachetodromului Cape Kennedy și-a luat zborul spre Lună nava cosmică „Apollo-10”.

În timp ce „Apollo-10” își continuă zborul, despre încheierea misiunii celor două stații automate interplanetare deținem date certe asupra semnificației cărora ne informează academicianul A. Mihailov.

Venus este planeta care are cele mai multe asemănări cu Terra; în jurul Soarelui este cea mai apropiată de Pământ, nu este mai departe decît 40 milioane de kilometri. Ca elemente

nu își menține îndreptată spre Soare mereu aceeași față — ca Luna spre Pământ — ceea ce ar fi însemnat că rotirea ei în jurul propriei axe coincide cu perioada de rotire pe orbita în jurul Soarelui, adică 225 de zile terestre. Dar noi radioinvestigații au adus date neașteptate, care ne conving că Venus se rotește în sens contrar — nu de la apus la răsărit ca Pământul și majoritatea planetelor, ci de la răsărit la apus. Rotirea este foarte încetă — o zi și o noapte pe Venus durează aproape patru luni terestre.

Aceste date au fost obținute exclusiv prin observații făcute de pe Pământ. Stația sovietică „Venus-4” care, la 18 octombrie 1967, a realizat o coborîre lină pe suprafața planetei a adus însă pentru prima oară cercetătorilor date noi, unice. Ea a analizat compoziția atmosferei de pe Venus și i-a determinat temperatura și presiunea. Cu acest prilej s-a văzut că principala componentă a atmosferei venusiene (circa 90 la sută) este oxidul de carbon, urmat de azot (ceva mai puțin de 7 la sută) și de cantități infime de oxigen și vapori de apă, — abia o fracțiune de procent. Temperatura din straturile joase ale atmosferei ajunge pînă la 270 de grade, iar presiunea trece de 15 atmosfere. În felul acesta, „Venus-4” a dovedit că condițiile fizice de pe Venus se deosebesc radical de cele de pe Pământ.

Cu atît mai interesante și mai importante sînt cercetările pe care le efectuează în clipa de față stațiile „Venus-5” și „Venus-6”. Cînd prelucrarea informațiilor culese și transmise de ele va lua sfîrșit, cunoștințele noastre despre planeta enigmatelor se vor înmulți considerabil.

Acad. Aleksandr Mihailov

VENUS CĂTRE MARTE: — Dragul meu, mă duc să mă fac frumoasă. Imi vin oaspeți!

de comparație putem cita: diametrul ei numai 2,5 la sută mai mic decît cel terestru, masa egală cu 81 la sută din masa Pământului și densitatea medie echivalentă cu 88 la sută din a noastră; în sfîrșit, atmosfera densă descoperită în 1961 de Lomonosov în timp ce observa un fenomen rar, anume gîrărea lui Venus prin fața Soarelui, și-a găsit — în anările. Dar există și

deosebitul — în jurul Soarelui pe o orbită cu raza medie de 108 milioane de kilometri, Venus se află de circa o dată și jumătate mai aproape de Soare decît Pământul, primind astfel incomparabil mai multă căldură. Radioinvestigațiile făcute au arătat că pe suprafața lui Venus se înregistrează temperaturi foarte mari — de peste 200 de grade. O altă caracteristică a planetei vecine este că nu are câmp magnetic și zone de radiație asemănătoare celor care înconjoară Pământul. Un strat dens de nori albi învăluie în permanență planeta și de aceea astronomii nu pot observa pe suprafața ei detalii invariabile care le-ar îngădui să determine perioada ei de rotație în jurul axei sale.

Pînă nu de mult se credea că Ve-

LA ORDINEA ZILEI

Heyerdahl către o nouă confirmare

De trei zile și trei nopți valurile Atlanticului sînt înfruntate de o corabie a cărei siluetă curioasă, amintind Luna nouă sau chiar o felie de pepene supra-dimensionată, este total necunoscută navigatorilor oceanici de azi. Construită din tulpini de papirus și adăpostind într-un soi de colibă, ce ține loc de cabină de comandă, un echipaj alcătuit din 7 oameni, această „pirogă de hirtie” întreprinde încă una din marile aventuri ale timpurilor noastre.

Conducătorul expediției — care, departe de a urmări o performanță senzatională este preocupat numai de țelul științific pe care și l-a propus și în alte ocazii asemănătoare —, este celebrul explorator și cercetător norve-

Itinerarul presupus al expediției „Ra”
Curenți dominanți
Vânturi dominante
Zonă bintuită de furtuni

gian Thor Heyerdahl. La 55 de ani, încă neîmplinit, el se află la a treia călătorie de acest gen neobișnuit.

Cine e Thor Heyerdahl se știe astăzi în lumea întreagă. O pasiune timpurie pentru dezlegarea unor mistere care mai învăluie trecutul multor populații de pe glob — în special al civilizațiilor din America de sud și insulele Pacificului — l-a determinat să-și îndrepte

În capitala R.S.S. Lețone a început producția de serie a aparatului de radio „Riga-103-1” care funcționează pe toate lungimile de undă, alimentat de la rețeaua electrică sau cu baterii

cercetările spre Polinezia. Mii de mile marine departe insulele Hawaii de Noua Zeelandă, sau Samoa de Insula Paștelui, dar în ciuda faptului că polinezienii trăiesc răsfirați pe o suprafață de patru ori mai mare decît întreaga Europă, ei vorbesc dialectele unei limbi comune — polineziana. Cultura materială a acestor populații este foarte înrudită — în multe cazuri chiar identică — cu vestigiile unei civilizații de mult dispărută de pe coasta de apus a Americii de Sud. Pornind de la astfel de date, cercetătorul norvegian a început să formuleze ipoteza unor migrații în masă a locuitorilor din Peru-ul de azi, alungați, cu mii de ani în urmă, de către războinicii strămoși ai incașilor.

Cel de al doilea război mondial a întrerupt visările și speculațiile ipotetice ale — pe atunci — tinărului explorator norvegian. Înrolat ca parașutist, Thor Heyerdahl a participat la multe misiuni pe teritoriul patriei sale cotoprite de armata hitleristă. Dar după victorie, vechea sa pasiune nu-i dă răgaz și, în 1947, el înghebează — înălăturînd numeroase dificultăți și pronosticuri pesimiste — prima sa expediție, „Kon-Tiki”, care-i va aduce, o dată cu deplina confirmare a ipotezelor pe care le formulase cu privire la originea civilizației polineziene, o adevărată celebritate.

La cîțiva ani după călătoria pe „Kon-Tiki” Heyerdahl a întreprins expediția „Aku-Aku” în Insula Paștelui (Rapa-Nui), care i-a adus o nouă confirmare a teoriei sale asupra originii, vieții și obiceiurilor populației polineziene, și un nou spor de celebritate. La Congresul internațional al Pacificului, care s-a ținut la Honolulu, în 1961, Thor Heyerdahl a prezentat rezultatul cercetărilor sale științifice asupra Insulei Paștelui, care s-au bucurat de o deosebită apreciere. Dezvoltînd în continuare teoriile sale asupra formării civilizațiilor din teritoriile Americii Centrale și de Sud, pentru a dovedi că ele au fost în mare măsură influențate de cele din zona Mediteranei. Heyerdahl și-a propus să demonstreze în fapt care erau posibilitățile popoarelor mediteraneene de a traversa Atlanticul. Ipoteza aceasta îl frămînta de mult. Cu ocazia unor săpături arheologice întreprinse cu ani în urmă în Bolivia, a fost izbit de desenele de pe vasele de lut, care înfățișau corăbii din trestie asemănătoare cu tipul de ambarcațiune desenat și pe plafonul unei grote din Insula Paștelui, ba mai mult — aproape identice cu vasele cu pinze pe care le construiesc și azi din papirus locuitorii de pe malurile lacului Ciad. O călătorie în Republica Ciad l-a convins că există destui meșteri care i-ar putea construi o astfel de corabie.

Cu încuviințarea autorităților din R.A.U. — și sub egida O.N.U., al cărei patronaj moral l-a solicitat — Thor Heyerdahl și-a văzut proiectul realizat în prima sa etapă: construirea unei corăbii din papirus, lungă de 12 m și lată de 5 m, căreia i-a dat numele de „Ra” — zeul Soarelui în mitologia egipteană, corespunzător și lui Kon-Tiki din legendele polineziene.

„Ra” a părăsit — se știe — la 20 mai în zori micul port marocan Safi, situat puțin mai la nord de paralela 32°. Pe bord se află, în afară de Thor Heyerdahl, un ziarist italian, un ofițer de ma-

rină american, un locuitor din Ciad, expert în construcția corăbiilor din papirus, un medic sovietic, un antropolog mexican și un inginer egiptean. Două bărci pneumatice, un echipament de radioemisie, trei tone de provizii alimentare (care se adaugă celor 10 tone ale corăbiei) și... vîntul bun trebuie să asigure sosirea ei, peste 2—3 luni, undeva între Antile și gura Amazonului. Totul este ca „Ra” să ajungă acolo înainte pornirii cicloanelor tropicale, care ar crea motive de îngrijorare pentru o expediție și așa destul de primejdioasă.

V. Bociarov

PROBLEME ȘI SOLUȚII

Riul de plumb

Riul despre care va fi vorba în cele ce urmează este cel mai năpăstuit din lume: destinul lui a privat nu numai de maluri, ci și de nume.

Și totuși această apă are un nume, dar nu de riu, ci de zăcămint. Se numește zăcămintul de plumb de la Mirgalimsai. Existența acestei comori subterane era de multă vreme cunoscută, dar apa — căci plumbul se găsește aici într-un vast zăcămint hidrotermal — împiedica utilizarea ei. Într-adevăr, prin galeriile originale mine curge o cantitate impresionantă de apă, reprezentînd cam a 12-a parte din debitul Volgăi.

Astfel de mine, ba chiar cu o afluență de apă mai mică, reclamă investiții extrem de importante pentru protecția galeriilor. De aceea de mult se caută căi noi și sigure de exploatare a acestor zăcămint. Specialiștii sovietici au găsit o asemenea cale. Acum, experiența minerilor de la Mirgalimsai în imblinzirea apelor subterane constituie obiect de studiu pentru specialiștii din multe țări.

În clipa de față uriașul torent de apă care irigă zăcămintul este captat în galerii, în vederea dezvoltării minei și a pregătirii lui pentru exploatare. Protejate de un dig care oprește accesul apelor, galeriile se strecoară în zona principalilor curenți. Acolo, lărgind așa numita pilnie de depresiune, ele îngăduie degajarea abatajului de epurare de marile presiuni hidrostatice. Mai mult, minierii au învățat să dirijeze riul subteran: ei adună afluența „de vîrf”, adică din lunile de revărsare în „rezervoarele” din gurile subterane, spre a o putea utiliza în tot cursul anului. Iar pentru a proteja și mai bine mina împotriva perfidiei cascadelor subterane, în principalele orizonturi de transport au fost construite diguri speciale care suportă presiuni cuprinse între 6 și 60 de atmosfere.

Datorită apelor subterane aduse la suprafața de pompe puternice, în inima semideșertului kazah a apărut orașul — grădina Kentau. Și tot acestor ape își datorează prosperitatea și sovihozurile din împrejurimi.

OPERAȚIA „MI”

II

O bătălie dramatică în Pacific

Rochefort formulase patru puncte care reflectau opinia generală a grupului său: 1) Operațiile japoneze în Oceanul Indian se terminaseră și acum flota se întorcea acasă; 2) Japonezii nu intenționau să atace Australia; 3) Proiectau o operație la sud de Rabaul, iar forțele pentru această operație și fuseseră afectate; 4) Existau toate indiciile că japonezii puneau ceva la cale în Pacific, dar el nu putea încă preciza când și unde.

La sfârșitul lui aprilie, petele albe de pe harta generală începuseră să fie completate. Operația de la sud de Rabaul era vădit îndreptată împotriva lui Pont-Moresby (Noua Guinee). Cealaltă operație mai rămăsese o enigmă, dar părea foarte probabilă o deplasare generală a zonei de acțiune spre răsărit. După o săptămână situația se clarificase și mai mult. Avalanșa de comunicări japoneze, grupate la un loc, arăta că se puneau la cale o operație de mare amploare cu participarea unei importante părți a Flotei unificate imperiale. Dar unde? Inamicul nu vorbea nicăieri despre un loc precis, totuși cu timpul începuse să revină tot mai des o denumire. Japonezii recurgeau la un original cod în cod, și operația era mereu numită „AF”. În cele din urmă, un membru al micului grup condus de Rochefort își aminti că „AF” apăruse în comunicările din martie 1942, în cursul încercărilor neizbutite a două hidroavioane japoneze de a ataca Pearl-Harbour.

Hidroavioanele japoneze decolaseră atunci de pe un submarin lângă un mic atol aflat pe drumul ce duce spre Midway, iar una dintre telegramele specifice că aparatele trecuseră pe lângă „AF”.

Pentru comandorul Rochefort acest lucru fu decisiv. Însemna că „AF” se afla în zona atolului Midway, și singurul punct care putea fi luat acolo în seamă era chiar atolul, alcătuit din două insule: Sand Island și Eastern Island, aflate în preajma unei frumoase lagune albastre. Din clipa aceea, Rochefort începu să pornească în aprecierile lui de la faptul că obiectivul probabil al atacului era Midway.

Dar nu toată lumea vedea lucrurile atât de limpede. Radiogramele interceptate vorbeau, de asemenea, despre „AL”, „AO”, „AOB”, care priveau indubitabil zona insulelor Aleutine, încit unele personalități, în special din Washington, socoteau că adevăratul obiectiv al japonezilor era fie Alaska, fie litoralul vestic al S.U.A. Însuși amiralul King înclina în momentul acela spre posibilitatea unui atac asupra insulelor Hawaii, iar statul major al aviației armatei de uscat se temea de perspectiva unui atac împotriva orașului San Francisco. Comandorul Rochefort avea însă aliați puternici la statul major al comandamentului suprem al Flotei din Pacific, între care căpitanul Edwin Leighton, ofițer cu informațiile al amiralului Nimitz, care și el îi cunoștea bine pe japonezi. Pe măsura ce se adunau informațiile interceptate, atât unul, cât și celălalt erau tot mai convinși că Yamamoto urma să atace Midway.

O radiogramă revelatoare

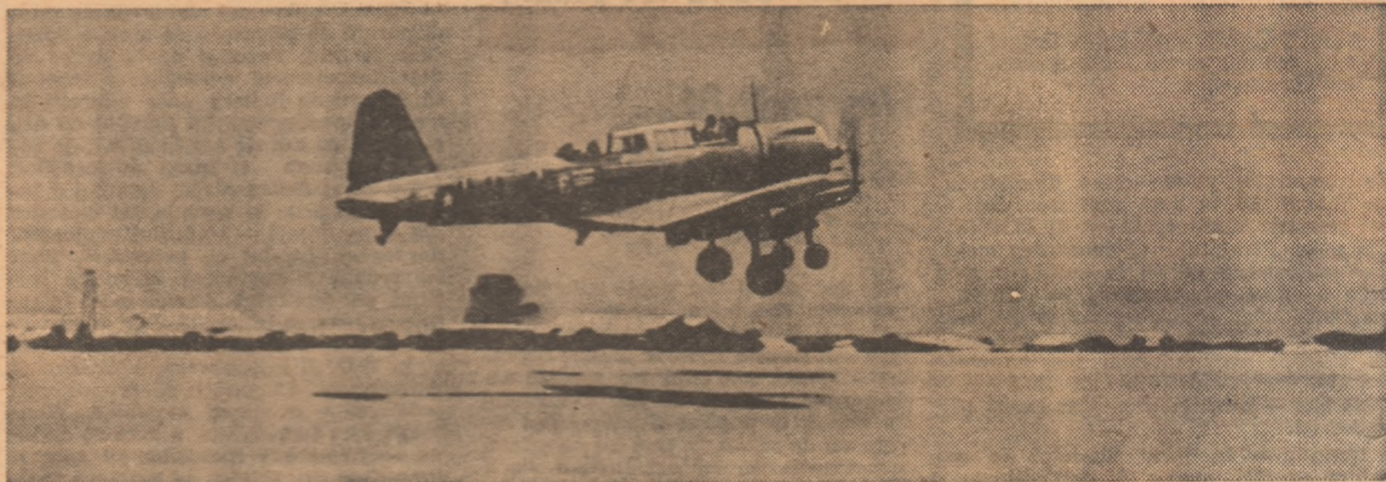
Washingtonul nu împărtășea însă această convingere. Rochefort trebuia să dovedească prin argumente neîndoielnice ce înțelegeau japonezii prin „AF”. La 10 mai el îl rugă deci pe Leighton să recurgă la o stratagemă: comandantul bazei navale de la Midway să expedieze o telegramă falsă în care să anunțe, de pildă, că instalația de filtrare a apei de pe atol se defectase. Nimitz se declară de acord. Cei de pe Midway executară ordinul și... după două zile americanii interceptară o telegramă a japonezilor care semnalau

începu să-și adune navele. Nu avea decât trei portavioane și toate trei aflate la mii de mile depărtare. Viceamiralul William Halsey era în preajma Insulelor Solomon cu „Enterprise” și „Hornet”, și numaidecât se grăbi să pornească spre Pearl-Harbour. Contramiralul Frank Fletcher se afla la Tongatabu cu „Yorktown”. Nava fusese serios avariata în lupta din Marea de Coral, dar nu fusese scufundată, cum afirmaseră japonezii. Fletcher o repară în grabă și porni și el spre bază.

Pe baza radiogramelor inamicului interceptate în ultimul moment, la Pearl-Harbour se ajunse la concluzia că atacul putea avea loc chiar la 28 mai. La 18 mai escadra 7-a aeriană fu pusă deci în stare de alarmă pentru un eventual atac împotriva atolului Midway sau (mai existau vechile temeri) al unui raid aerian asupra insulelor Hawaii. De pe litoralul vestic

avind fiecare la bord câte 36 de avioane de vânătoare și 27 de bombardiere, vor ataca Midway de la o distanță mică, să spunem 50-100 de mile, spre a-i distruge dintr-o dată apărarea antiaeriană — îi scrisese Nimitz ofițerului său de legătură cu aviația. Apreciați cât se poate de exact metoda de acțiune a inamicului și elaborați tactica cea mai bună de contraacțiune. Expuneți-mi în linii mari planul vostru pe care îl vom dezbate împreună.”

„În problema Midway hotărâtor e să atacăm noi mai întâi, înainte de a fi atacați” — scrisese și contra-amiralul Patrick Belinger, cu prilejul prezentării planului de măsuri de informații elaborat împreună cu general-majorul Clarence Tinker de la comandamentul 7 de bombardiere. Planul prevedea patrulări zilnice pe o rază de 700 de mile, care trebuiau să acopere tot spațiul din vestul atolului.

Avion torpilor din timpul celui de al doilea război mondial

al S.U.A. începură să sosească bombardiere de tip „B-17”. Curînd spre Midway porniră două escadrile „B-17”, patru escadrile „B-26”, special dotate pentru folosirea de torpile, și șase escadrile de avioane de vânătoare. Iar cînd uriașul feribot „Kittyhawk” se îndreptă, la 23 mai, spre Midway, punțile lui se încovoiau sub greutatea avioanelor de vânătoare și a bombardierelor.

La 25 mai, serviciul de informații interceptă o radiogramă a japonezilor în care erau enumerate unitățile de luptă, vasele, comandanții, itinerarele, ora ieșirii în larg, literalmente totul.

Rochefort tocmai se muncea să descifreze radiograma cînd fu anunțat că e chemat de Nimitz. Furat de lucru, se prezentă în fața amiralului cu 30 de minute mai târziu de ora fixată. Era mult prea mult chiar și pentru calmul Nimitz, încit acesta îl primi foarte rece. Dar gheața se topi repede cînd Rochefort începu să-i expună, punct cu punct, planul operativ al Unității de șoc japoneze. Și Nimitz expedie o nouă radiogramă la baza navală Midway, cuprinzînd toate aceste amănunte. Începutul operației era fixat pentru o dată mult mai târzie decît o crezuseră americanii: în jurul lui 3—5 iunie.

Dar Washingtonul mai era încă șceptic. Acum se temea de o cursă: japonezii puteau comunica cu bună știință aceste știri spre a ascunde adevărata țintă: atacul împotriva insulelor Hawaii sau a litoralului vestic. Așa procedaseră și înainte de Pearl-Harbour. Nimitz se ținu însă tare pe poziție și birui. Altminteri ar fi pierdut o șansă importantă căci radiograma cheie, interceptată la 25 mai, fu ultima știre cifrată cu codul „JN-25”, pe care Rochefort mai izbuti s-o descifreze. Apoi japonezii înlocuiră cifrul și pregătirile lor fură învăluite în mister. Dacă n-ar fi interceptat atunci radiograma, ar fi trecut săptămîni pînă cînd serviciul de spionaj american ar mai fi putut „citi” o tele-

reportaj,
reportaj reportaj,
portaj reportaj repor
taj reportaj reportaj re,
reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repo
j reportaj reportaj reportaj,
ortaj reportaj reportaj repor
aj reportaj reportaj reportaj

După alcătuirea lui definitivă, planul de luptă trebuia adus la cunoștința celor două unități operative. În acest scop, comandantii de diverse grade primiră un document voluminos, intitulat de comandantul suprem „Planul operativ Nr. 29-42”

Informațiile extrem de amănunțite despre deplasările forțelor japoneze li se părură ofițerilor pur și simplu incredibile. Cum nu știa cine furnizase știrile — și evident, sub influența nenumăratelor cărți de spionaj pe care le citise — ofițerul timonier de pe „Enterprise” exclamă: — „Băiatul ăsta din Tokio merită și ultimul cent pe care l-i plătim”.

Operația „K” contramandată

Submarinul „I-123” comandat de căpitanul-locotenent Tositake Ueno se

afla într-o totală inactivitate și fără nici un folos lângă bancul de corali Franch Frigate, la câteva sute de mile nord vest de Pearl-Harbour. „I-123” trebuia să asigure aprovizionarea cu carburanți a două hidroavioane de pe atolul Kwadjelin, care urmau să efectueze zboruri de recunoaștere asupra Pearl-Harbour-ului înainte de declanșarea operației. Dar cel puțin în seara aceea nici vorbă nu putea fi de așa ceva, deoarece în lagună staționa un hidroavion de recunoaștere american.

Operația „K”, efectuată pentru prima dată în martie, se desfășurase cum nu se poate mai bine. Două hidroavioane venite din Kwadjelin se aprovizionaseră cu benzină de pe submarine și se îndreptaseră spre Pearl-Harbour, fără să se lovească de nici o piedică.

Acum însă lucrurile stăteau cu totul altfel. Cînd la 26 mai ajunsese în fața bancului de corali, primul submarin-cisternă descoperise o navă bază de hidroavioane americană. Și cum aceasta nu dădea semn de plecare, la 29 mai se ridică imperios întrebarea: ce va fi mai departe? Căci în seara aceleiași zile avioanele trebuiau să decoleze de pe atolul Kwadjelin, spre a se aproviziona cu benzină a doua zi în zori. Ueno, în calitate de comandant, înștiință atolul și operația fu amînată cu 24 de ore. Dar și în noaptea de 30 mai americanii erau tot acolo. Ueno telegrafie iar. De data aceasta i se spusese că avioanele nu vor mai veni: „Operația „K” se contramandază”. Ceea ce înseamnă că Pearl-Harbour n-avea să mai fie survolat. Nu-l o pierdere prea mare — își spuneau japonezii. Navele lui Nimitz au să rămînă acolo pînă cînd atacul împotriva atolului o să le silească să iasă din ascunzătoare ca să cadă direct în cursa întinsă de Yamamoto.

ECRANIZĂRI

Crimă și pedeapsă

La studioul „Lenfilm”, regizorul Lev Kulidjanov („Casa în care locuiesc”, „Cind copacii erau mari”) ecranizează romanul „Crimă și pedeapsă” de Dostoevski. (— De ce Dostoevski? — a fost întrebat. — Nu știu... De ce dintre sute de femei iubim una singură, unică și de neînlocuit?).

De zece ani, regizorul, a cărui prezență pe ecran e destul de rară, visa să facă din „Crimă și pedeapsă” un film și se învîrtea în jurul romanului, întrebându-se dacă „a fi sau a nu fi?”.

Svidrigailov (Efim Kopelian) și Dunea (Vika Fiodorova) într-o scenă din film

S-a hotărît greu și o anumită aprehensiune nu l-a părăsit nici azi. Dar aprehensiunii i s-a adăugat bucuria imensă de a comunica cu Dostoevski. Intre aceste sentimente contradictorii balanțată acum pe ecran în timp ce conduce opera de ecranizare.

Filmul e pentru o bună bucată de timp, ecranizarea este aproape gata, dar ecranizarea „interiorizată” acum în procesul de montaj.

Despre echipă. Lev Kulidjanov este la dreapta și de-a stânga lui regizorul secunzi P. Pozdnyakov, M. Zheleznitski, pe operatorul V. Șumski, pe compozitorul M. Ziv, pe scenograful P. Pașkevici și pe operatorul de sunet D. Belevici.

Cît despre interpreți, lista este lungă și prestigioasă. Vom începe cu protagonistul, Rodion Raskolnikov, un tînăr „frumos, cu ochi negri minunați și păr închis, cu o statură peste cea mijlocie, subțire și bine făcut”. Așa arată Gheorghî Taratorkin, actor la Teatrul tînărului spectator din Leningrad, care are exact atîția ani cît și Raskolnikov — 23 — și a debutat nu demult pe ecran, în filmul „Sofia Perovskaia”. Acum Taratorkin a împrumutat pentru cîțva timp identitatea unuia dintre eroii cei mai dificili ai literaturii universale și va

trebul să treacă cu el prin chinurile crimei și ale căinței, să iubească și să urască, să fie rău și generos, să se tăvălească în noroi și să renască moral.

Anchetatorul Porfiri Petrovici, cu care Raskolnikov duelează pe plan intelectual într-una din cele mai încordate drame de idei ale cărții este interpretat de Innokenti Smoktunovski. Alegerea surprinzătoare pentru mulți a fost astfel explicată de regizor:

„Am fost cucerit de „interiorul” lui uman. Observați-l, vorbiți-l, asistați la repetițiile lui și veți descoperi în el o intuiție extraordinară adesea irațională. Are o sensibilitate formidabilă. Pe de altă parte este extrem de rațional. Or, asta îl caracterizează și pe Porfiri în orice caz așa mi se pare mie”.

Alți interpreți: Vika Fiodorova (Dunea) Evgheni Lebedev (Marmeladov) Natalia Bogunova (Sonia Marmela-

facultate, de asemenea, am intrat de la început într-un teatru bun, pe mâinile unui regizor bun, pe scenă deocamdată îmi reușește totul...”

A intrat la Teatrul de Satiră, la regizorul Valentin Plucek. Cînd a fost să fie angajat, a dat o probă din „Bravul soldat Svejk”. Comisia, alcătuită din venerabili artiști ai poporului și artiști emeriți, a ris în hohote. Dar a înțeles și altceva: că năzdrăvăniile lui Svejk răzbăteau prin durere și amărăciune. Maska era cînd comică, cînd tragică, dînd la iveală contururile a două modalități de expresie egale.

După aceea pe scenă a început să-l reușească totul. Pentru Holden, eroul salingerian din „De veghe în lanul de secară”, a găsit culori atît de expresive încît din distribuția a treia a fost trecut în prima. Au urmat Prisișkin din „Floșnița”, Celestin și cupletistul din „Intervenția”, Jadovdin în „Postul rentabil”, Don Juan îndrăgostit de geometrie din piesa cu acest titlu de Max Fritsch. Aici facem o paranteză.

Cînd se pregătea spectacolul, Teatrul de Satiră l-a invitat pe autor la Moscova. Bineînțeles, Mironov n-a pierdut prilejul să-l întrebe pe Fritsch cum îl vede pe Don Juan pe scenă.

— Joacă-l degajat, rece, trebuie să fie aproape un balet.

Dar ascultîndu-l, Andrei Mironov își spunea:

„Eu nu-l văd așa. Este o dramă a spiritului, a intelectului, o serioasă dramă de viață, dar exprimată într-o formă oarecum paradoxală. Nu pot să dansez. Trebuie să trăiesc în ea. Dar dacă aș putea fi stăpîn desăvîrșit pe trupul meu, ca o balerină, aș fi fericit”.

Cînd l-a văzut, creatorul lui Don Juan cel care adoră geometria și urăște minciuna, a fost cît se poate de satisfăcut de această concepție.

Cinematograful atît a așteptat. Leonid Gaidai l-a făcut partenerul lui Iuri Nikulin în „Mina de briliant”. Și iarăși a eurs multă cerneală despre talentul lui Andrei Mironov. Care totuși nu e mulțumit de el.

„Biografiile netede, liniștite nu sînt bune pentru actori. În noi există două lucruri: talent și personalitate. Pentru ea personalitatea să se implinească, să se maturizeze, omul trebuie să treacă prin greutăți. Să-l luăm pe Udianov sau pe Smoktunovski. Multe au avut de învins! În genere îmi plac oamenii cu destine dificile. Și dacă eu n-am avut parte, completez lipsa cu suferințe morale: nemulțumirea de mine”.

PROCEDEE NOI

Sfirșitul sălilor obscure?

Poate că amatorii de obscuritate în sălile de cinematograf vor fi dezamăgiți dar se pare — cel puțin după părerea unor specialiști — că în curînd spectacolele vor putea fi vizionate la lumina zilei, datorită unui nou tip de ecran, recent pus la punct, care va putea fi folosit și în alte scopuri. Dificultățile pe care le prezintă proiectarea într-o sală luminată pot fi rezumate în două cuvinte: dispersie și mixaj. Într-adevăr, lumina trimisă spre ecranul clasic este dispersată în toate direcțiile, spectatorul necaptînd decît o mică parte din fluxul luminos.

Sean Connery în travesti de turist

În acest flux mai trebuie însă triat cel care corespunde imaginii proiectate precum și acela, mai slab, care provine de la sursele luminoase ambiante.

Cu un ecran „multicelular” se pare însă că pot fi rezolvate ambele probleme. Ecranul este constituit în așa fel încît „canalizează” lumina spre ochii spectatorului și împiedică în bună măsură mixajul, „nerăspunzînd” decît anumitor unghiuri de incidență. Pentru realizarea lui, specialiștii au descompus ecranul într-o serie de oglinzi concave, juxtapuse. Aceste elemente, similare fațetelor unui ochi de coleopter, nu receptează și nu reflectă lumina decît într-o porțiune de spațiu bine determinată. „Ochiul” dispune de 4—9 ori mai multă lumină „utilă” decît în cazul ecranului clasic și, în consecință, poate percepe contrastele și culorile fără nici o dificultate. Posibilitățile sînt, bineînțeles diferite, în funcție de spațiul ce urmează a fi „măturat”. De unde și diferitele tipuri de ecrane multicelulare luate în considerare. Lumina este „canalizată” în funcție de numărul celor ce se folosesc de ea și, mai cu seamă, de dispoziția lor generală.

Se preconizează ca, în afară de proiectarea filmelor, noul procedeu să-și găsească utilizări la proiectiile publice, prelegerile audio-vizuale și, în fine, în publicitatea comercială.

DIN STUDIOURI

Amundsen în Piața Roșie

Pentru ultima parte a scenelor sale, actorul scoțian Sean Connery, interpretul exploratorului norvegian Roald Amundsen în coproducția sovieto-italiană „Cortul roșu”, a sosit recent la Moscova.

Îmbătrînit, din cauza grimei, cu 18 ani peste cei 38 ai lui, Connery a fost totuși recunoscut pe străzile capitalei sovietice pe care le-a cîntreierat chiar din prima seară. Îi plac pentru că sînt largi, nu stingheresc mișcarea.

— Nu suport îngrămădirea de blocuri care abia lasă un defileu îngust și suțocant între ele — a declarat Sean Connery în primul său interviu acordat presei moscovite.

„Cortul roșu” nu este primul contact rus al actorului. El l-a interpretat pe Vronski într-o teleecranizare engleză a „Annei Karenina” și a pus în scenă „Însemnările unui nebun” ale lui Gogol.

După Amundsen, rol pe care, la solicitarea lui Kalatozov, l-a acceptat cu plăcere, Sean Connery va fi Macbeth, în filmul pe care tot el îl va regiza, Rolul l-a atras pentru că tragedia lui Macbeth este tragedia victoriei răului în sufletul unui om înzestrat, dar care n-a avut puterea să reziste oamenilor și împrejurărilor ce l-au împins la crimă.

Dar să revenim la „Cortul roșu”. Pe platourile „Mosfilmului” Sean Connery a interpretat o scenă-cheie: Valeria, logodnica lui Malgrën, îl roagă și îl convinge pe Amundsen, faimosul cercetător al Arcticii, să ia parte la salvarea omului iubit. E considerată scenă-cheie deoarece ea pune în lumină noblețea sufletească a marelui savant și umanist, care își sacrifică viața în numele salvării oamenilor.

dova) Maia Bulgakova (Katerina Ivanova) Efim Kopelian (Svidrigailov) etc. etc. etc., etc., deoarece nu le putem cita pe toate cele douăzeci și opt de personaje principale (plus 83 episodice).

Petersburgul lui Dostoevski, descris cu multe amănunte, va apărea și el în film cu drept de personaj principal. „Crimă și pedeapsă”, de exemplu, are ca teatru de acțiune zona pieței Sennaia, a străzilor și ulicioarelor din jurul ei. Dar Piața Sennaia de azi n-a mai putut fi folosită. În genere în Leningradul modern e greu de găsit un colț de Petersburg de acum o sută de ani. Ceea ce i-a silit pe autori la o adevărată vinătoare de locuri „dostoevskiene”, rămase neschimbate în secolul care a trecut.

Pe platouri

● Acțiunea filmului „O femeie bogată”, producție a studioului din Riga, se desfășoară în anii '30. Protagonistul este un bătrîn învățător care intră în serviciul unei castelane. Regizor și scenarist, Leonid Leimanist.

● Gruzinul Mihail Kobahidze, autorul scurtmetrajelor „Nunta” și „Umbrela”, premiate la Oberhausen, turnează comedia excentrică „Hop-la”. Kobahidze nu s-a mulțumit de data aceasta numai cu scenariul și regia, ci este în același timp și interpret și compozitor.

● Prețul vieții și al morții, dragostea și datoria, responsabilitatea fiecăruia — iată evantaiul de probleme morale ale filmului „Răzbunătorul” pe care îl realizează la „Mosfilm” regizorul Menos Zakarias, pe un scenariu de Gherman Lavrov.

PRIM PLAN

Nemulțumirea lui Andrei Mironov

Andrei Mironov a avut o soartă lină. „De la școală nu m-au dat afară, la

arta
ca arta arta a.
arta arta arta a.
arta arta arta arta
arta arta arta arta arta
ta arta arta arta arta art
arta arta arta arta arta
ta arta arta arta arta art
arta arta arta arta arta

E BINE SĂ ȘTIM

Avitaminoza A

În 1887, medicul rus Ermolaev a descris primele cazuri de nictalopie sau orbire nocturnă printre fanaticii religioși din timpul postului mare. Indivizii cu nictalopie se adaptează la lumina slabă cu multă greutate. De exemplu, atunci când pătrund într-o sală de spectacol întunecată ei pot avea nevoie de un sfert de oră până să-și poată găsi drumul către scaun. Atunci când conduc vehicule noaptea, după ce au fost iluminați de un far strălucitor, devin orbi pentru un timp.

Acest simptom a cărui cauză Ermolaev o atribuia unui regim alimentar insuficient, fără ca vitamina A să fi fost încă descoperită, a fost descris cam în aceeași perioadă și la o altă boală cunoscută sub numele de *oftalmia braziliana*, o tulburare de vedere care îi afecta pe sclavii negri prost hrăniți. Curind după aceea un alt simptom al deficienței de vitamina A care interesează ochii a fost descris în cazurile de *xerofthalmie*. Tulburările de vedere (xerofthalmie, keratomalacie sau nictalopie) se pot asocia cu infecții ale căilor respiratorii superioare și ale plămânilor, cu leziuni cutanate caracterizate prin uscarea, keratinizarea și apoi apariția de răni ale pielii picioarelor și mâinilor, cu formarea de calculi urinari și cu tulburări digestive care pot produce diaree. În fine, în toate cazurile de carență a factorilor esențiali de nutriție, avitaminoza A întărește creșterea și dezvoltarea normală a copilului.

Descoperirea vitaminei A a deslușit cauza acestei tulburări de nutriție care apare îndeosebi la indivizii care consumă alimente sărace în vitamina A.

Sursa principală de vitamină A o constituie lumea plantelor care conțin precursorul organic al acestei vitamine denumit *provitamină A* sau *caroten*. S-a constatat că alimentele din regnul vegetal sînt cu atât mai bogate în vitamina A cu cât pigmentația lor colorată este mai intensă. În țesuturile plantelor există o anumită relație între culoarea lor verde sau galbenă și conținutul lor în vitamina A. Astfel, cartoful dulce (galben) este o sursă bogată, în timp ce cartofii obișnuiți nu conțin aproape de loc vitamina A: foile exterioare, verzi, ale lăptucilor conțin cam de 30 de ori mai multe vitamine decât frunzele, albe dinăuntru. Morcovii, porumbul galben, andivele, spanacul, urzicile, pătlăgelele roșii, mazărea verde, dovleacul sînt vegetalele cele mai bogate în vitamina A. Principalele surse animale de vitamina A sînt untul, frișca, ficatul de mamifer și de pește, gălbenușul de ou, untura de pește.

Nevoia zilnică de vitamina A este cuprinsă între 5000 și 8000 unități internaționale pentru un adult și între 1500 (la copilul sub un an) și 5000 unități (la 15 ani). Așadar, un aport normal de vitamina A se poate realiza printr-o alimentație zilnică care să conțină de exemplu: un ou, 50 g telemea, 15 g unt, 200 g carne și o roșie sau un morcov.

Indicațiile terapeutice ale vitaminei A depășesc însă sfera propriu-zisă a avitaminozei A. Astfel, această vitamină se administrează concomitent cu vitamina D în rahitism, ca să se împiedice o consolidare vicioasă a oaselor în cazul cînd se administrează numai vitamina D singură. De asemenea se recomandă vitamina A în: alcoolism, ateromatoză, în tratamentul infecțiilor, rănilor și arsurilor, în ciroze hepatice, precum și în unele stări fiziologice, cum sînt perioada de sarcină și de alăptare, cînd trebuie să suplimentăm aportul de vitamină A pentru consolidarea organismului matern.

Dr. Z. A. Barski

LA ÎNTREBĂRILE CITITORILOR

Cum și cînd se aplică terapia simptomatică ?

Medicii și articolele de popularizare medicală accentuează deseori asupra primejdiei pe care o prezintă terapia simptomatică. Se spune astfel — pe bună dreptate — că trebuie tratată cauza și nu efectul; trebuie acționat

Sală de operație. (În colhozul „V. I. Lenin” din Kamcatka)

de pildă asupra etiologiei unei dureri de cap și nu asupra cefaleei ca atare.

Intr-adevăr, progresele făcute în ultimul timp în cunoașterea cauzelor — etiopatogeniei — bolilor, noile concepții în biologie și medicină, cât și îmbogățirea continuă a „arsenalului” terapeutic au asigurat tratamentul etiologic un rol dominant în terapeutică. În măsura în care există și este eficace un asemenea tratament, în aceeași măsură se influențează indirect și simptomele bolii. Dacă într-o congestie pulmonară, de pildă, se instituie la timp un tratament cu antibiotice, repaus și regim, adeseori nu mai este necesar să se combată celelalte simptome ale bolii (durerea, tusea, febra, etc.).

Cu toate acestea, terapia simptomatică se dovedește deseori necesară ca element adjuvant al tratamentului etiologic de bază. Rezultatele tratamentelor etiopatogenice se instalează în timp. Pînă ce se vindecă sau se ameliorează boala, este necesar ca bolnavul să-și calmeze simptomele care îl chinuiesc. În colicile hepatice sau renale, în anghina de piept, în crizele tabagice sau saturniene, trebuie calmată durerea înainte chiar de a se institui un tratament cauzal sau patogenic.

Există apoi unele boli în care nu se cunoaște etiologia — și cancerul nu este singurul exemplu — în care tratamentul se rezumă la combaterea simptomelor principale ale bolii.

Aplicarea justă a terapiei simptomatice reclamă criteriul științific. Ar fi astfel o mare greșeală să se aplice o „terapie de ecuație”, adică să se trateze simptomul totdeauna cu același medicament.

Unul și același simptom, poate avea într-o boală semnificația unui fenomen patologic, iar într-alta poate fi manifestarea unei reacții de apărare. Vărsăturile într-o intoxicație alimentară sau de altă natură sînt, de pildă, o reacție prin care organismul elimină, cel puțin în parte, substanța toxică. Cîtă vreme există asemenea substanțe în stomac vărsăturile nu pot fi combătute. Dimpotrivă, medicul le provoacă uneori artificial prin diverse metode.

În baza aceluiași principiu se recomandă expectorante în tusea cu secreție provocată de o bronșită sau de o bronșiectazie și calmante de tipul codeinei sau heroinei pentru tusea uscată, inutilă dintr-o faringită sau tumoră mediastinală.

Exemplele citate dovedesc că tratamentul simptomatic trebuie să se bazeze pe interpretarea medicală a simptomelor și că el nu trebuie făcut la întimplare după sfatul unui prieten sau al unei rude.

Singurul în măsură să aprecieze utilitatea unui tratament simptomatic este medicul. Altfel se poate masca o boală prin dispariția simptomului cel mai important sau se poate ajunge la o complicație. Exemplul clasic al apendicitei în care — combătîndu-se constipația prin purgative, se poate produce o perforație — este în acest sens cit se poate de elocvent.

Dr. B. Razdolski

NOUTĂȚI

Ionii atmosferici și viața

Senzațiile neplăcute resimțite în unele localități prost aerisite și supra-populate, în încăperile cu aer condiționat, în văile unde se găsesc numeroase fabrici, citeodată înainte de furtună sau de vijeliile echinocțiului ori, dimpotrivă, senzația de bine la altitudine, în mijlocul naturii, la țară, în locuri unde aerul se înnoiește ar fi consecințele compoziției în ioni atmosferici a aerului inconjurător.

În U.R.S.S. și S.U.A. serviciile de igienă și de urbanism se ocupă de multă vreme de starea electrică a aerului din localități, fabrici, orașe, ajungînd la unele concluzii deosebit de interesante.

Ionizarea aerului variază în funcție de numeroși factori, dintre care cei mai importanți sînt: radiațiile radioactive naturale emanate din razele cosmice, cîmpurile electrice existente în timp de furtună, rostogolirea „valorilor” sau a „cascadelor” de particule puse în libertate de industrie. Se pot deosebi mici ioni negativi de oxigen (700—800 pe m³ de aer la țară), ioni mari pozitivi rezultînd din fixarea unui sau mai multor ioni mici de particule solide sau lichide extrem de fine în suspensie în aerul inconjurător (fum, picături de apă, praf etc.).

Studiind efectele biologice ale acestor particule ionizate asupra organismelor vii, s-a constatat că aerul complet lipsit de ioni negativi nu poate întreține viața, chiar dacă conține cantitatea normală de oxigen. În schimb, dacă se adaugă animalelor (găini, porci, etc.) un supliment de „nutreț” ionic, ele se dezvoltă mai repede și cresc mai mult în greutate față de lotul martor.

În Uniunea Sovietică „aeroionizarea artificială negativă” a fost preconizată ca metodă de tratament într-o serie de boli cum ar fi: nevroza astenică, hipertensiunea arterială, maladia ulcerosă, astmul bronșic. În acest scop se utilizează aparate speciale care „fabrică” ioni negativi pe care pacienții îi inhalează.

În același timp s-a pus problema aeroionizării artificiale a localităților în care lucrează sau locuiesc multe persoane. În marile orașe este necesară instalarea unor stații de „aeroionizare” (primele au fost puse recent în funcțiune pe străzile din Tokio) unde pietonii se pot aproviziona cu cîte o „porție” de aer ionizat. De altfel, și în alte țări se consideră că aeroionizarea artificială a devenit o necesitate a vieții moderne, numărul scăzut de ioni negativi fiind cauza oboselii anormale, uzurii premature și slăbirii rezistenței la boli a oamenilor din marile centre urbane.

Dr. S. Markin

Poșta medicului

FLOREA NIN. — București: Cazul copilului dv. este destul de dificil. Ar trebui să faceți coproculturi repetate și antibiogramme sau să-l internați într-un serviciu de pediatrie.

A. NICOLAEVICI — Suceva și **DUMITRU FLOREA** — Paltana (Ilfov): Adresați-vă Spitalului de chirurgie plastică și reparatorie, str. Arh. Mincu 7, București.

MIRON ENE — Sibiu și **DIDI M.** — Cîmpulung-Moldovenesc: Citiți răspunsul dat sub Nemeș Dezideriu-Galați la pct. 2 în nr. trecut.

D.I.S. — Timișoara: Da, este nevoie să vă prezentați unui medic care să vadă „pe viu” cele ne-ați descris.

OLIMPIA SUCIU — Răcari: Vă recomandăm să practicați în continuare băile cu sare (fără nici o teamă de exces) și să faceți vara cîteva serii de 15 injecții (1 fiolă la 2 zile cu pauză de 10 zile între serii) de Solodin.

MIUZ IOAN — Reșița: Nu răspundem decît pe această cale. Tratamentul trebuie făcut cu perseverență și continuitate. În afară de seriile repetate de Folcisteină U, vit. E 3 drageuri pe zi (15 zile lunar), ser neurotonic (15 injecții lunar), faceți Testolent 1 fiolă la 25 zile i.m. În plus băi calde de seară, gimnastică, sport, exerciții de respirație.

M. DĂNOIU — Galați și **SAVA** — Galați: Citiți răspunsul dat sub Nemeș Dezideriu-Galați.

DAGU — Reșița: Dacă înțeleg corect, nu fiți convins că „Muzica în Reșița” este pe românește. Dacă nu, vă recomandăm să repetați data următoare a emisiunii „Muzică în Reșița”.

GRIGORE POP — București: Dicționul susține că muzica îndulcește moravurile. Unii din fiziologii moderni — și dv. o confirmați — afirmă că această axiomă n-ar fi valabilă pentru o terță persoană obligată s-o asculte „nolens-volens”. Ce e de făcut? Problema e mai puțin medicală și mai mult socială. Ajungeți la o înțelegere cu vecinii dv. Eventual folosiți antifoaane. Altfel, sigur, dacă n-ați făcut-o, veți face o nevroză melofobă.

UN ABONAT — Sinaia: Din păcate aceasta e situația în cataractă la ora actuală. Oftalmologul pe care l-ați consultat v-a spus „tot adevărul”.

Dr. EUGENIU DROBOTĂ — Polana Sibiului: Vă mulțumim mult pentru bunăvoința pe care ne-o arătați nouă și cititorilor noștri. Nu putem face însă oficial pe care îl solicitați din considerente deontologice.

MIRELA RAȚIU — Pitești: E greu să vă răspundem. Numai un medic dermatolog va putea să vă lămurească „văzînd și făcînd”.

((continuare în pag. 11-12))

DIN ISTORIA MEDICINII

Anestezia e gata
Desen de I. Sicev

esculap
esculap esculap
esculap esculap esculap
esculap esculap esculap
esculap esculap esculap
esculap esculap esculap
esculap esculap esculap
esculap esculap esculap
esculap esculap esculap

globul
globul globul
globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul

INDIA

Capodoperele din Bidar

Am intrat în străvechiul oraș Bidar prin aceeași poartă masivă prin care, acum 500 de ani, a pătruns exploratorul rus Afanasi Nikitin cu un pur singe arab de căpăstru. În vremea aceea orașul din sudul Indiei era capitala puternicului regat al bahmanizilor. Acum Bidarul e un oraș mic, cu numai 40 000 de locuitori. Doar zidurile fortăreței, odinioară redutabile, mai amintesc de măreția de altădată.

În fața fortăreței se află o clădire cu evidente urme de incendiu. Clădirea a fost construită în secolul XV din ordinul marelui vizir Mahmud Ghawan, atotputernic la curte. Era o medresă — institut de învățământ superior.

Dar adversarii lui Ghawan au izbutit să-l compromită în ochii suveranului, care l-a executat. Iar medresa a fost transformată în pulberărie. Apoi un incendiu — efect al prafului de pușcă sau pus la cale de o mină criminală — a distrus edificiul. Acum nu mai există decât o bucată de zid înnegrit de fum și un minaret foarte fin executat.

După ce am trecut prin străvechea poartă înconjurată de mici dughene, am intrat într-un atelier de artizanat, unde se lucrau „bidris”-uri, cuvânt care vine de la numele orașului și care semnifică obiecte de metal negru filigranat. „Bidris”-urile sînt celebre pentru frumusețea execuției și prețul lor rezonabil.

Am cerut să văd cum se lucrează aceste obiecte de artă populară. Șapte meșteșugari au început să-mi dea explicații.

— Da ce atîta vorbărie? i-a întreprins meșterul atelierului. Mai bine să-i arătăm...

După care a luat un mic sipet dintr-un metal cenușiu și mat pe care nu dădea doi bani și s-a așezat turcește pe podea în fața unei nicovale miniaturale; urmînd liniile unui desen în prealabil imprimat pe cutie, a început să aplice pe sipet, cu lovituri precise de ciocan, capetele unui fir de argint. Operația o dată terminată, obiectul a trecut în miinile unui alt lucrător, care l-a șlefuit și l-a lustruit (operație în care rezidă marele secret al execuției) cu ajutorul unei bucați de pămînt argilos ce nu se găsește decât în împrejurimile Bidarului. Apoi sipetul a fost luat de un alt lucrător care l-a vîrît într-un vas așezat pe foc, după care a fost stropit cu un acid. Ce fel de acid? Nimeni nu știe. Și acesta e un secret profesional. O altă pereche de brațe a sfîndat sipetul într-un bazin cu apă rece, l-a scos și apoi l-a șters cu o bucată de pinză. În cele din urmă cutia a ajuns din nou în mina primului meșteșugar, care mi-a prezentat un splendid obiect de artă.

Am văzut, de asemenea, o bucată de fildeș de vreo 50 de cm pe care, cu un talent remarcabil, un meșteșugar reprezentase aproape toate păsările care trăiesc în India. Am întrebat de numele meșterului, dar nimeni nu-l știa. Mi s-a spus doar că respectiva capodoperă valora 20 000 de rupii.

MAROC

Secretele berberilor

Pînă la marginea cîmpului acoperit cu zăpadă mai erau doi pași, cînd cațirul se opri și începu să privească plictisit în jos. Avea atitudinea unui animal preistoric dintr-un muzeu. Said ridică indiferent din umeri și se așeză pe un dîmb, dorind parcă să arate cît de mult disprețuiește el cațirii.

În schimb, Roger era cît pe ce să explodeze. Cine naiba îl pusese să se trambaleze pînă acolo? Doamne, și cînd te gîndești cu cită trudă se organizase expediția! Dar cum să se smulgă acum de acolo, cînd pînă la Tinerhir mai era o bucată bună de mers, iar Departamentul de antichități cerea la termenul stabilit darea de seamă despre palatul de acolo. Nu degeaba investise banii!

Totul pornise de la fotografiile unor plăci de bronz scoase la suprafață de pe fundul Mării Mediterane. Plăcile erau acoperite cu niște inscripții indescifrabile. Un arheolog cunoscut fusese de părere că s-ar putea să fie scrise în limba berberă. Există, de pildă, un semn identic cu desenul pe care femeile din tribul Aid-Haddidu și-l imprimă pe bărbie.

Pe Roger îl interesau de mult berberii. Din literatura de specialitate aflase că șase din cele 23 de milioane de locuitori ai Maghrebului sînt berberi. Vechii greci îi numeau pe berberi libieni, iar romanii — mauri.

Berberii vorbesc o limbă care nu seamănă cu araba, ci cu limba tuaregilor saharieni. După părerea specialiștilor, limba guanchiilor, care au populat cîndva insulele Canare, era și ea înrudită cu berbera. Aceasta din urmă s-a păstrat numai în munții Atlas, care încing Sahara spre vest. În toate celelalte regiuni din nord-vestul Africii berberii s-au contopit atît de strîns cu arabii, încît nu se mai poate face o deosebire între ei.

Fotografiile de pe plăcile găsite în Mediterana jucaseră rolul decisiv. Roger l-a cunoscut pe Said, din tribul Aid-Haddidu, și hotărîrea a fost luată: în Atlas, la berberi...

Said făcea, în combinație cu doi consăteni, comerț ambulant în oraș. În fiecare an, spunea el, după sfîrșitul lucrărilor agricole, sătenii pleacă în grupuri de cîte doi-trei la oraș. Unii dintre ei se angajează la construcții de mori, căci în Maroc muntenii se bucură de mare faimă în această materie, alții fac comerț cu lînă și diverse produse agricole.

Acum muntenii terminaseră treburile la oraș, pentru că se apropia Aid-el-Kebir, sărbătoarea primăverii, după care pentru țărani începe o perioadă de muncă intensă.

Said se oferise să-l însoțească pe Roger pînă în satul lui și, de acolo, la Tinerhir. Mai întîi au trebuit să cunpere un cațir. Apoi să aleagă ziua în care se putea porni la drum, împrejurare ce depindea de multe alte cauze, pe care Roger oricum nu le-a putut înțelege pînă la sfîrșit.

În primul rînd nu puteau începe călătoria într-o vineri sau sîmbătă. Au trebuit să aștepte deci duminică. Dar tocmai cînd erau gata de drum, Said a văzut, în timp ce leșea din casă, o cioară singularică!

O cioară prevestea ghinion. Dimpotrivă, două ciori sau un șacal zărit chiar din prag făgăduiau succes total.

Din fericire, a doua zi dimineața nu s-au mai lovit de nici o piedică și au pornit în lunga călătorie prin deșert.

...La un moment dat galbenul dezolant al pustiului a fost înlocuit de albul unui nesfîrșit cîmp de zăpadă. În depărtare se profilau munți golași. În cele din urmă, după unul din nenumăratele coturi ale unei poteci înguste se ivi un sat, care aducea cu o cetate medievală. Casele erau înconjurate cu ziduri de piatră și înghesuite unele într-altele încît de la distanță păreau o fantastică fortăreață.

șubred. După care Roger nu s-a mai putut orienta în puzderia de străduțe strîmte și întortocheate. După ce în sfîrșit a pășit pragul casei lui Said, numai prezența gazdei tinere și niște vagi urme de sentiment al demnității l-au împiedicat să nu se prăbușească imediat pe podeaua de lut. Acum nu mai dorea nimic. Cu o dezinvoltură la care nu se aștepta din partea unei orientale, soția lui Said a așezat tacîmurile pe masă, mai exact pe podea pentru că în încăperea nu exista nici o masă și i-a servit pe bărbați cu ceal de mentă, care prin partea locului se bea neapărat înainte de a mânca. Roger nu mai simțea oboseala; atmosfera neobișnuită, berberul oacheș, sărbătoarea pe care urma să o vadă, răcoarea serii care se apropia, piinea gustoasă... totul îl făcea să se simtă bine dispus.

— Să mergem — hotărî Said.

În curte, lîngă o sobiță neobișnuită din pietre grosolane, se afla soția lui Said cu niște cărbuni încinși în mină. Pe o piatră fierbinte odihnea o turtă de făină; femeia plimba încet și monoton tava cu jăratec deasupra aluatului care se acoperea treptat cu o coajă tare, crocantă; mirosul apetisant de piine proaspătă amestecat cu fumul de cărbuni încinși ametea ca un narcotic.

Desenul tatuat pe bărbie indică tribul din care face parte femeia berberă

O dată pe săptămînă, femeile berbere din munții Atlas fac piine de orez. Berberii au familii mari și le trebuie multă piine. Coaja tare și egală îmbracă piinea pe toate părțile, păstrînd-o proaspătă mai multă vreme.

Îndărătul zidului de piatră care împrejmuia satul se auzeau cîntece, strigăte și răpăit de alun: toba berberă. Șezînd direct pe pămînt și strîns lipiți unul lîngă altul, mai mulți bărbați bă-

teau toba cu degetele. În fața lor se unduiau în ritmul melodiei niște fete desculțe cîntînd în cor. Textul cîntecului era, după explicația lui Said, de mare actualitate.

— Asta-i serbarea? întrebă Roger.

— Nu, serbarea o să fie miine.

Pe o piatră sețea un bătrîn cu barba albă. Era marabut-ul — „sfîntul” — satului. În fiecare sat de munte există un asemenea „sfînt”. În munți e greu să respecti toate legile aspre ale religiei islamice, încît țărani greșesc deseori: lucrează vinerea, cîteodată mai scapă cîte o rugăciune din Coran, ba chiar mai mîncă și carne de porc mistreț. Marabutul respectă însă cu sfințenie tot ce spune legea profetului; purificat de păcate, el este un intermediar între munteni și Allah. De aceea, locuitorii îi lucrează pămîntul și îi duc vacile la păscut.

Marabutul era un bătrîn comunicativ. Curînd a început să vorbească despre serbarea de a doua zi:

— Aid-el-Kebir este sărbătoarea oilor — talmăcea Said. Cîndva, procerul Avraam a hotărît să-și jertfească feciorul lui Allah, dar în clipa cînd a ridicat cuțitul să lovească milostivul Allah a înlocuit copilul cu o oale...

În sfîrșit a sosit și clipa mult așteptatei sărbătoriri. Curînd după răsăritul soarelui au început să se audă behăit de oi și strigăte, să forfotească copii aproape goi; bărbații purtau burnusuri proaspăt spălate, femeile rochii lungi albe și podoaie de chihlimbar. Bătrînii în veșminte sculptor de albe și cu toiege în mină se îndreptau solemn spre o colină de la marginea satului, unde trebuia să aibă loc ceremonia. În urma lor venea tot satul. Femeile aveau pe bărbii un tatuaj albastru sau un fel de desen.

— Da, asta-i semnul tribului — a răspuns Said la o nouă întrebare a oaspetelui. El arată că femeile noastre fac parte din tribul Aid-Haddidu.

Acesta e însă singurul lucru pe care l-a putut afla Roger despre tatuaj, ultima mărturie păstrată din misteriosul alfabet al limbii pe care o vorbesc, dar în care de mult nu mai scriu triburile de berberi.

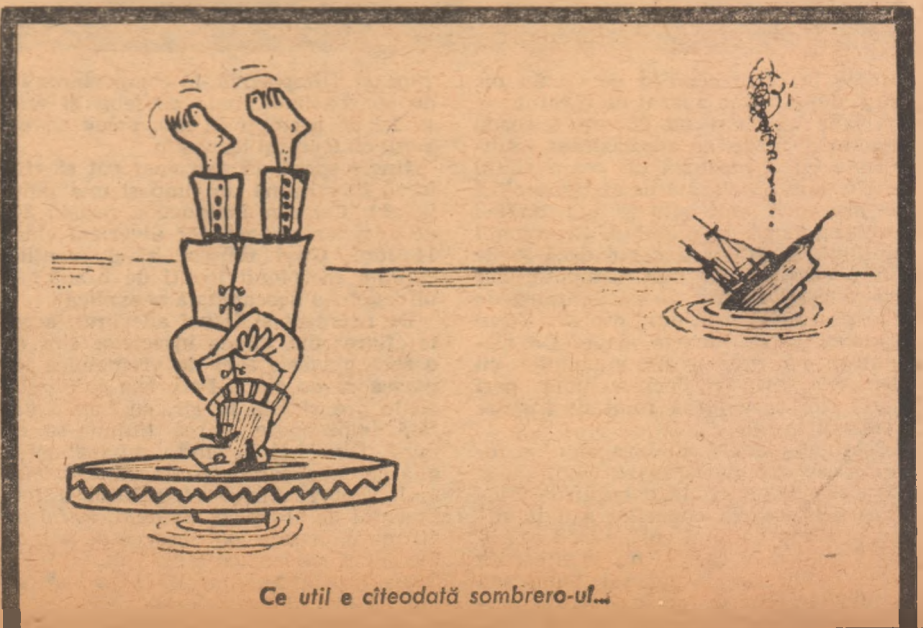
Înveșmîntat în negru, marabutul conducea ceremonia. La un semn al lui, instrumentele muzicale au amuțit și toată mulțimea a îngenuncheat cu fața spre răsărit. Apoi, un baston de lemn a trecut din mină în mină; atingîndu-l oamnenii îi transmiteau păcatele lor. După care bastonul a fost înminat marabutului. Acesta a îngăimat ceva deasupra bățului și l-a zvîrlit cît colo. Toate păcatele satului erau astfel înlăturate.

Soarele ardea nemilos. La un moment dat, a fost adusă o turmă de oi bine tunse, spălate și curate ca pentru expoziție. În timp ce animalele erau hrănite, marabutul făcea mătănii cu fața îndreptată spre răsărit... După cîțva timp oile au fost sacrificate. Cu aceasta ceremonia a luat sfîrșit. În cîntece și dansuri, berberii au aprins ruguri și femeile au început să frigă pe jar carnea de oaie. Apoi Aid-el Kebir, sărbătoarea oilor, a primăverii, a pornit în jos spre sat.

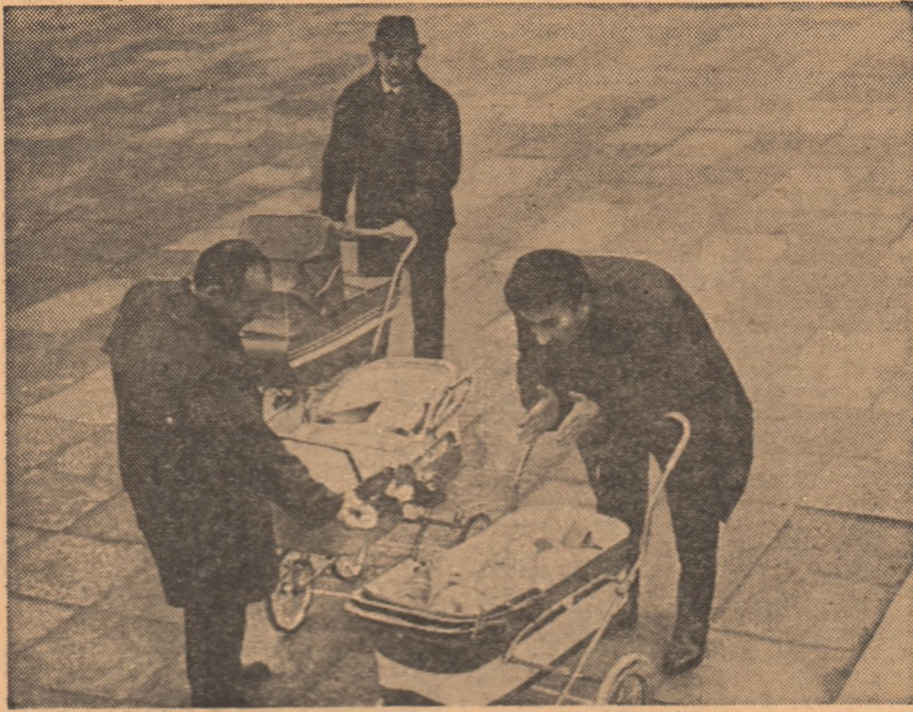
Satele de munte berbere sînt despărțite între ele prin cîmpii acoperite de zăpadă, prăpastii adînci, rîuri vijelioase. Numai podurile îi leagă pe munteni de lumea înconjurătoare. După părerea marabutului, cel mai respectabil om din trib este igșar-ul, supraveghetorul podurilor.

Igșarul nu știe ce-i tihna și își începe fiecare zi cu inspectarea podurilor, căci vîntul, rîurile revărsate sau avalanșele le pot strica. Podurile se împart în trei categorii, în funcție de rezistența lor: „un cațir cu povară”, „zece cațiri” și „o caravană”. Orice pod nou este încercat de supraveghetor și fiul lui care mină un grup de cațiri cu poveri grele.

A. Dranov

Ce util e cîteodată sombrero-ul...

Schimb de experiență

Foto: B. Kriștulin (A.P.N.)

PORTRET DUPĂ NATURĂ

O mie și una de nopți în tovărășia scorpionilor

Mica insectă, poreclită „spaima deșertului” din cauza puterii ucigătoare a veninului ei, îmbină o seamă de proprietăți atât de ciudate, încât entomologii din toată lumea, înarmați cu un program internațional de cercetări, au pornit o campanie de descifrare a enigmelor scorpionului.

Una din primele nedumeriri ale entomologilor privește „conservatorismul” scorpionului, care a rămas neschimbat în cei 300 sau 400 de milioane de ani de existență. În tot acest imens răstimp alte specii de viețuitoare au suferit modificări sau au dispărut, în timp ce scorpionii de azi sînt o copie identică a celor de acum sute de mii de milenii. Iar cele 500 de specii de scorpionii se deosebesc între ele numai prin amănunte cunoscute de oameni de știință.

Dar iată un portret sumar al acestei insecte primejdioase, dăunătoare și a-

dința de a se ascunde. De aceea observarea scorpionilor în mediul lor natural e aproape imposibilă.

Jean Henri Fabre a fost primul om de știință care s-a îndelnicit cu studiul sistematic al acestor fosile vii. El a supus scorpionii la diferite încercări, observându-i într-un domiciliu de sticlă, „Luvrul scorpionilor”, cum și-a botezat savantul instalația. În acest „palat” transparent Fabre a văzut spectacole la care nu asistasese încă nimeni. Ce-i drept, savantul a trebuit să dea dovadă de multă răbdare, căci scorpionii se caracterizează, între altele, prin mișcări și acțiuni foarte lente. În plus, preferă viața de noapte. Astfel, în cele „O mie și una de nopți” de observații, Fabre a constatat că între lunile octombrie și martie scorpionii n-au mâncat absolut nimic, fără însă ca acest post negru să-i cufunde în to-

daptate la orice condiții de viață: un corp alungit bine apărat de o carapace, opt labe înarmate cu gheare, o coadă terminată cu un ac aprovizionat întotdeauna cu o picătură de venin și, în sfîrșit, gura amplasată pe abdomen. Tot pe abdomen sînt situate opt orificii care comunică cu plămîinii. Scorpionul continuă să trăiască chiar dacă șapte din aceste orificii sînt astupate, dar moare dacă e lipsit de posibilitatea de a respira fie și prin unul din ele. Văzul și auzul le are foarte slabe. De altminteri, nu are urechi și „aude” cu picioarele, prin mijlocirea unor peri foarte fini care joacă rolul de instrument acustic.

Scorpionii adoră căldura, dar se feresc să se expună la soare, căutându-și adăpost sub pietre, în crăpăturile stîncilor, sub scoarța copacilor sau în nisip. În căutarea unui culcuș cald ei pătrund adesea în case și nu se sfîesc de fel să se furișeze în pat, sub haine sau în încălziminte. O fac însă și din ten-

ropeală. Dimpotrivă, în comportarea lor nu se remarcă nimic deosebit și erau la fel de prompti în a-și ucide adversarul cu temutul lor venin.

Unele specii de scorpionii pot să trăiască fără hrană un timp și mai îndelungat. Cei din Languedoc rezistă 360 de zile, iar semenii lor algerieni chiar 14 luni. Cum reușesc să-și mențină energia scorpionii lipsiți de hrană? E un fenomen deocamdată neexplicat.

De necrezut și totuși adevărat, aceste „fiare” din lumea insectelor sînt de o rară gingașie față de vremelnica lor parteneră de viață. Perechea se plimbă agale ore și zile în șir, cu labele din față împreunate, parcă ținându-se de mînă. Din cînd în cînd, „mirele” mîngîie cu laba carapacea logodnicei. Mai mult, Fabre afirmă că sărutul a fost inventat de scorpion. Evident, astfel de afirmații, bazate pe observații, pot să facă doar oameni de știință de talia lui Fabre (nu întîmplător V. Hugo l-a numit „Homer al insectelor”).

Plîmbările idilice ale scorpionilor au însă și un scop practic: găsirea unui domiciliu potrivit. Ținîndu-se în continuare „de mînă”, logodnicii ajung la un moment dat în fața unui eventual adăpost. „El” îl trece pragul primul, „dînsa” așteaptă să fie chemată. Apoi pătrunde și „ea” în adăpost, pentru a-și spune cuvîntul hotărîtor. Dacă ies îndată de sub bolovan sau de sub orice alt refugiu, e semn că mireasa n-a fost de acord cu alegerea domiciliului. Și scorpionii pleacă mai departe, „mînă-n mînă”.

Duioasa poveste de dragoste are însă un deznodămînt tragic: scorpionul e ucis de aleasa inimii lui. Nu-l devorează, așa cum fac insectele numite călugărițe, căci, după cum am văzut, scorpionii suferă de o inapetență cronică. Se mulțumește deci să-i mîninge capul, apoi îl lasă pradă furnicilor.

Femela scorpionului aduce pe lume 25—40 de pui. Mai exact, depune ouă din care puii ies instantaneu sau după foarte puțin timp. Numeroșii urmași contribuie la menținerea speciei, întrucît scorpionii mai au și obiceiul de a devora puii semenilor lor din alte cuiburi. De fapt, denumirea de pui nu se prea potrivește scorpionilor proaspăt veniți pe lume. Ei sînt bine dezvoltăți de la bun început și seamănă cu adulții.

Mama-scorpion e foarte gingașă. Își ajută puii să iasă din găoace, sfîșind-o cu multă băgare de seamă. Entomologii afirmă că scorpionii au fost primele ființe de pe pămînt care au îndeplinit îndatoririle de mamă. Într-adevăr, natura s-a grăbit să-i creeze pe scorpionii înaintea viețuitoarelor care nasc puii vii. Ceea ce arată, conchid oamenii de știință, că scorpionii au fost dotați de la bun început cu un organism perfecționat.

E uimitor cît de darnică a fost natura cu aceste insecte. Micii scorpionii nu trebuie hrăniți. Mama lor nu trebuie să le ducă grija. Foarte curînd ei se transformă în scorpionii independenți, la fel de adaptați celor mai imposibile condiții de viață ca strămoșii lor de acum 400 de milioane de ani, la fel de surzi și de orbi, dar întotdeauna victorioși în încercările cu alte viețuitoare.

D. Kalinkin

JUCĂRII CU TÎLC

Universul electronic al copiilor

Jucăriile trebuie să-l apropie pe copil de realitate. Aceasta a fost deza de al XI-lea Tîrg internațional al jucăriilor de la Nürnberg. Și, fidel acestei deza, Tîrgul s-a transformat într-o adevărată „Țară a minunilor” destinată însă micilor Alice din secolul electronic. N-au lipsit, e adevărat, nici tradiționalele modele de automobile sau păpușile care cîntă, după cum s-au bucurat de mult succes rachetele cosmice și magnetofonele în miniatură, motoarele electrice sau ultimele modele de transatlantice manevrate cu ajutorul unui impresionant sistem de butoane. Adevărata lume a electronicii a fost însă expusă în standul jucăriilor demontabile „Lektron”. După cum le sugerează numele, ele au menirea de a-i deprinde pe tinerii lor posesori cu studiul și rezolvarea problemelor de electronică într-un mod accesibil, cu ajutorul unui număr relativ mic de cunoștințe de bază. Într-o lădiță de masă plastică de exemplu, copilul găsește toate elementele necesare — bobine, condensatoare, diode etc. — din a căror combinare rezultă tot felul de aparate. Piese sînt fixate între ele cu ajutorul unor mici magneți.

— Dă și lină, e și foarte cuminte

Desen de E. Sobelnik

„a varia 10
„a varia varia 10
„a varia varia varia 10
„a varia varia varia varia 10
„a varia varia varia varia varia 10
„a varia varia varia varia varia varia 10
„a varia varia varia varia varia varia 10
„a varia varia varia varia varia varia 10

CALDOROC

I se redau eritrocitele

În fiecare an donătorii sînt în dispoziția medicinii pentru a ajuta de sînge. Se întîmplă, însă, ca bolnavii să nu aibă nevoie de toate elementele singelui ci, de exemplu, numai de plasmă. Pentru aceste cazuri cercetătorii au prevăzut posibilitatea de a separa rapid plasma de celulele sanguine și de a-i reda donatorului eritrocitele. Specialiștii menționează că persoana căreia i se redau eritrocitele poate să doneze mai mult sînge dintr-odată (pînă la un litru), știut fiind că plasma se reface foarte repede.

Ecuția legumelor

N. Tesla, cunoscutul inventator în materie de electrotehnică, a fost și un pasionat matematician. Cele mai complicate operații matematice însemnau pentru el o „distracție” și de aceea ținea curgea la ele în cele mai diferite împrejurări, dar mai cu seama în timp ce mîncă. Astfel, în gîndurile din vremea copilăriei, nu calcula volumul lichidului din farfurie, iar biftele și-i tăia pe jumătate după ce-i afla aceste dimensiuni. Cel mai mare bătaie de cap îl dădeau însă salatele, căci omenia să umple peștii întregi cu ecuații și grafice, în aplicații tematice ale felurilor de legume.

Popoare și limbi

Limbile vorbite pe glob sînt mai numeroase decît popoarele. După cum arată „Atlasul popoarelor lumii”, editat în U.R.S.S. acum cîțiva ani, pe planeta noastră trăiesc 1300 de popoare, care vorbesc 3000 de limbi. Situația pare cu atît mai paradoxală cu cît există multe popoare care vorbesc aceeași limbă. Astfel, în S.U.A., Anglia, Canada și Australia se vorbește limba engleză, iar popoarele Americii Latine (cu excepția Braziliei) vorbesc spaniola. Și totuși, sînt mult mai frecvente cazurile cînd același popor vorbește două sau mai multe limbi. În Belgia, de exemplu, sînt răspîndite limbile franceză și flamandă, în schimb pe teritoriul Sudanului se vorbesc 117 limbi, iar în Indonezia 250. În Congo există nici mai mult nici mai puțin de 500 de limbi (în afara dialectelor). În micul stat Togo, cu o populație de numai 1 600 000 de locuitori se vorbesc 40 de limbi. O situație similară există și în RSSA Daghestană, cu un milion de locuitori și peste 60 de limbi.

Poșta medicului

(Urmare din pag. 8-a)

VASILE PAIU — Tecuci: Lobelia inflata se găsește în farmacii sub formă de lobelină cu care se pot face injecții. Vom publica din nou metoda de tratament împotriva fumatului cu lobelină.

COBINA — Bocșa Măguri: Tratamentul soțului dv. trebuie repetat timp îndelungat pentru consolidarea rezultatelor: Folcisteină U (conform indicațiilor din prospect), vit. E (10 injecții i.m. a 30 mg fiecare, repetate la 2 zile), vit. PP 3 drageuri pe zi (10 zile lunar) și Naposim 2 tabl. pe zi (alte 10 zile lunar).

MOCUTA — Timișoara: Citiți răspunsul dat sub Cobina-Măguri.

UN ABONAT DIN JUD. NEAMT: 1) Am publicat în nr. 15 articolul „Cardiopatiile ischemice dureroase” pe care probabil l-ați citit și din care ați putut trage unele concluzii. Menționa cele mai noi achiziții în materie de cardiopatii ischemice. 2) Medicamentul pe care l-ați auzit anunțat la radio nu-l cunoaștem; probabil că n-a fost încă din faza „stațiepilot” de vreme ce nu se găsește în far-

macii. În hepatita cronică n-au apărut prea multe noutăți; extractele hepatice (Rovitrat, Pernemil, Bercemil, Neohepar), hidrolizatele hepatice (Liver-extract, Juvocirhol, Ripason, Prohepar), vitaminele din grupul B (B₁, B₂, B₆, și B₁₂) și C au rămas încă „în picioare”. Medicația lipotropă (metionina, colina, mezoinozitolul etc) mult, chiar foarte mult, folosită înainte este astăzi tot mai puțin recomandată. Pentru stimularea proceselor de regenerare se folosește în ultimul timp: Cortison, Purinor și Acid Aspartic, sub supravegherea medicală sau în condiții de spitalizare.

LOLITA H. com. Liebling (Timiș): 1) Dorința dv. (modestă!) de a „deveni calmă, fără griji” nu se poate rezolva medical. E o chestiune în primul rând temperamentală, pe care „chimia emoțiilor” nu o poate modifica (încă!). Indicațiile pe care vi le-am putea da noi le cunoașteți și singură, cum reiese de altfel din scrisoarea dv. inteligentă și spirituală. 2) Cura de îngrășare la persoanele constituțional slabe dă în general rezultate... slabe. Încercați totuși tratamentul cu Izoniazidă (Hidrazida) 4 tabl/zi cu Electovit 2/zi timp de 3 luni. 3) Nu, nu e tumoră, e probabil un ganglion banal.

ELEGANT ÎMBRĂCAT
cu CONFECȚIILE
PRODUSE de
"STEAUA ROȘIE"
SIBIU

**Decada-
bucuria copiilor**
23 mai-
1 iunie

Orice dar... o bucurie!
CADOURI PENTRU COPII GĂSIȚI LA
MAGAZINELE COOPERATIVELOR
DE CONSUM

In decada

**bucuria
copiilor**

**23 MAI
1 Iunie**

- ÎMBRĂCĂMINTE
- INCĂLȚĂMINTE
- JOCURI
DISTRACTIVE
- JOCURI
EDUCATIVE
- DULCIURI

SE GĂSESC
ÎN SORTIMENT
BOGAT.

NU LĂSAȚI BANII
ÎNCHIȘI ÎN
STICLE ȘI
BORCANE :

Valorificați sticlele și borcanele goale la magazinele alimentare, la centrele de achiziție sau la achizitorii care vă vizitează la domiciliu

ATENȚIE, PĂRINȚI !

De ce mint copiii...

Tocmai când ieșeau pe ușă s-au ciocnit nas în nas cu tanti Tanea.

— Bine că ești acasă, vreau să-ți spun numai două vorbe, îi opri ea.

— Cu plăcere, Tanea! Nu-i nimic, pușor, mergem mai târziu.

— Dar mi-ai promis, mămico, m-ai grăbit ca să nu se închidă, eu am fost gata în zece minute, și acum...

— Băiete, am ceva de vorbit cu mama ta. Am probleme.

— Las'că știu eu problemele voastre — mormăi băiatul cu vocea tatei și se duse la bucătărie.

Așteptă cît așteptă, își pierdu răbdarea și deschise ușa camerei de unde se revărsau hohotele de ris ale celor două femei.

— Mămico, mai durează mult?

Mămica îl privi așa cum privești un om străin în tramvai sau în troleibuz și-i spuse cu o voce de gheață:

— Ieși.

— Mămico, dar...

— Eu cu cine vorbesc? Inchiide ușa pe partea cealaltă.

Băiatul închise ușa pe partea cealaltă.

„Nu-i nimic, am să mor și atunci ai să vezi. Sau am să mă pierd. Am să mă pierd pe de mult timp și n-o să mă găsească decît un ciine grăniceresc, abia după o sută de zile. Și n-o să-mi fie milă de ea (adică de mama) deloc, dacă m-a trădat cu tanti Tanea”.

Hotărît, se duse la bucătărie și bău apă direct de la robinet. Așteptă puțin, dar burta nu începu să-l doară și nu muri pe loc. Mai bău o dată, udindu-și costumul elegant.

— Probleme — probleme, probleme — probleme, probleme — prosteme.

Se înveseli:

— Probleme — prosteme, și glonț la ușa:

— Probleme-prosteme!

— Kiriușa, nu ți-e rușine? Îl admonesă mama.

— Ce are, dragă? întrebă ofensată tanti Tanea.

— I-am promis că îl duc la grădina zoologică. I-am promis de mult. S-a pregătit, s-a îmbrăcat repede și uite că n-am apucat. Și și-a pierdut răbdarea — se scuză mama.

— Asta-i bună! Intotdeauna trebuie să faci totul repede. Ești cam needucat, puștiule!

— De ce needucat? se supără mama. Și către Kiriușa: — Cere scuze imediat!

— Nu vreau! Ea ne-a încurcat. Doar mi-ai promis că mă duci, mi-ai promis, nu-i așa?

— Ți-am promis și am să te duc. Dar întâi cere-i scuze lui tanti Tanea. Altfel n-am să te mai duc...

Și mama începu să înșire unde n-o să-l ducă, ce n-o să-i dea, ce nu merită. Kiriușa dădu din cap că „nu” și se întoarse.

— Îi ceri scuze lui tanti Tanea?

— Și mamei — îi suflă tanti Tanea.

— Da, și mie. Eu cu cine vorbesc? Kiriușa oftă.

— Iau cureaua!

Kiriușa se uită la mama. Era roșie la față și supărată. O să-l bată oare față de tanti Tanea?

Iar tanti Tanea se uită în altă parte, de parcă n-o privea nimic.

— Ei? Așteptăm! îl grăbi mama.

— Iartă-mă — șopti Kiriușa.

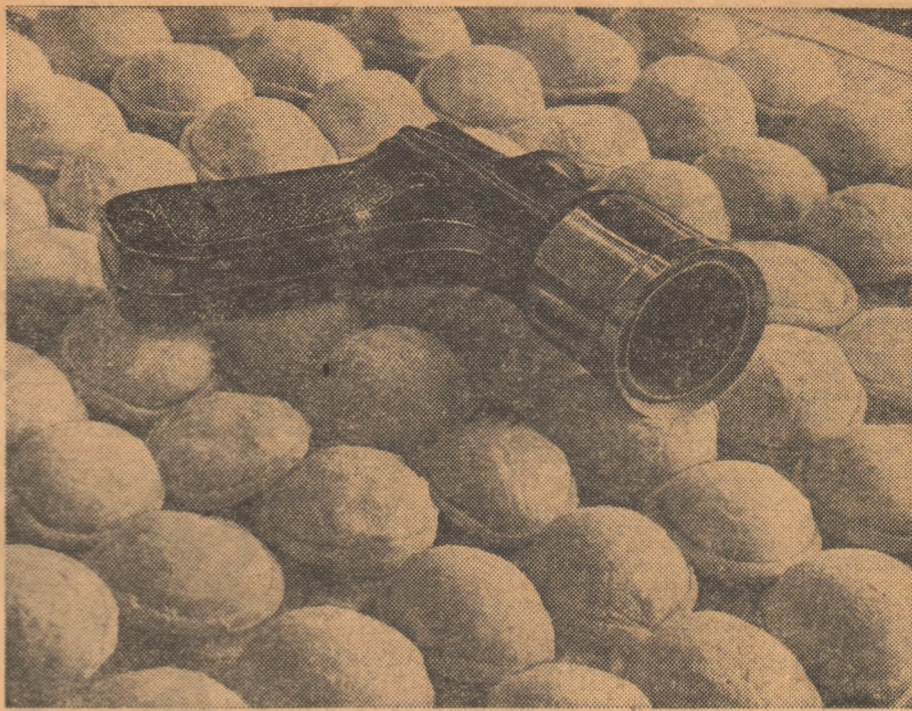
— Nu iartă-mă, ci ierțaiți-mă. Și mai tare — insistă mama.

— Ierțaiți-mă, n-am să mai fac — spuse Kiriușa, abia rostind cuvintele.

Tanti Tanea îl apucă mulțumită de bărbie:

— Vai că supărat mai sîntem! Nu-i nimic, o să-ți treacă. Bine că ți-ai cerut iertare. Bravo!

De ce bravo? Doar vedeau că-i o minciună. Și mama. De ar pleca Tanea mai repede să rămînă singură cu băiatul și să-i explice. Scuze trebuia însă

Intre altele pistoale ucigăse, iată și unul cît se poate de pașnic: din țenava lui ies... colțunași. (Fabricat de uzina „Elektrovipreamitel” din Novinkasaran, R.S.S.A. Mordvină)

să-și ceară, altfel tanti Tanea ar fi împințit tot orașul că în casa lor copilul comandă și părinții n-au nici o autoritate. Și ea a trebuit să demonstreze că are autoritate.

Dar Kiriușa? El poate trage o concluzie foarte „convenabilă”. Că nu e greu să spui ce ți se cere. Atunci capeți, meriți, ești dus. „Iar tanti Tanea oricum e o nesuferită” — va spune pentru sine.

Va trece timpul. Băiatul va crește. Și adesea, rîzînd, se va scuza fără să fie vinovat, va renunța la sine însuși, va cădea propriile-i convingeri. N-o să moară din asta. În schimb nu va avea neplăceri în viață. Și conștiința lui va tăcea...

I. Cearneavskaja

SUBIECT DE SEZON

Cum prelungim viața buchetului de flori

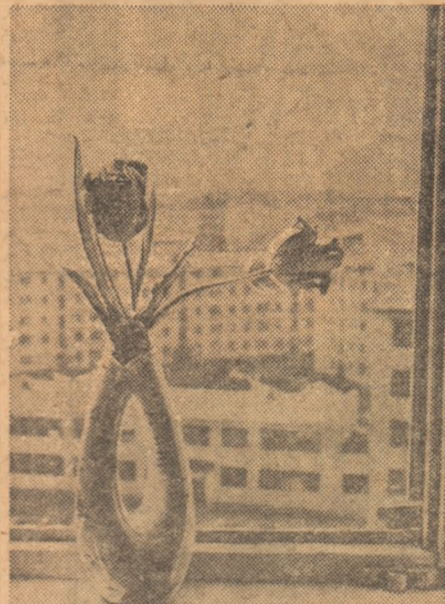
Dacă aveți o grădiniță și doriți ca buchetul să și păstreze frumusețea cît mai mult timp, culegeți florile dimineața devreme sau — și mai bine — după apusul soarelui, cînd plantele au un conținut sporit de zahăr. Tulpinile se taie cu un cuțit ascuțit, oblic, pentru ca suprafața de hrănire să fie mai mare. Frunzele din partea inferioară a tulpinei (iar la crizanteme, trandafiri, liliac și din partea superioară) se îndepărtează. În felul acesta se preîntîmpină alterarea apei și se micșorează pierderea de umiditate. Florile trebuie puse imediat în apă la temperatura camerei.

Fiecare tulpină de mac, hortensie, bujor, gherghină după ce e tăiată trebuie ținută puțin deasupra flăcării unei luminări. Această operație e necesară pentru a îndepărta sucul care se scurge după tăiere și care astupă vasele tulpinii. Florile trebuie puse în apă numai

după această scurtă procedură. La florile cu tulpină lemnoasă — brumărele, liliac, iasomie — capătul tulpinii trebuie puțin despicat înainte de a le introduce în apă.

Crizantemele e bine să nu le tăiem, ci să le rupem. Gherghinele și ciclamele trebuie tăiate atunci cînd sînt înflorite. La celelalte flori pot fi culeși și bobocii, dacă au căpătat culoare.

Dacă cumpărăm florile la magazin sau la piață, cînd ajungem acasă pentru improspătarea lor trebuie să mai tăiem puțin din tulpină. Experiența arată că e mai bine ca în timpul acestei operații floarea să stea în apă.

În continuare vom schimba apa zilnic și vom mai scurta cu 1—2 cm din tulpină. În apă putem adăuga soluție de permanganat (apa să aibă o culoare roz palidă) sau puțin mangan. Aceste mijloace antiseptice feresc apa de alterare. În plus, florile nu trebuie să stea la soare.

(Din „Sputnik“)

SPORT

O glumă a lui Atlas? (II)

Intrucît articolul cu acest titlu a stîrnit interesul multor cititori, revenim asupra temei. La diversele întrebări pe care le ridică gimnastica statică: De la ce vîrstă se poate practica? Care-l ora cea mai potrivită? În timpul exercițiilor respirația trebuie oprită? Exercițiile izometrice pot fi îmbinate cu gimnastica cu greutate? Ce pauze trebuie făcute între exerciții? Pentru cine sînt contraindicate aceste exerciții? ș.a., ne-au răspuns R. Motileanskaia, doctor în medicină, colaboratoare la Institutul unional de cercetări în domeniul culturii fizice, antrenorul I. Golovkin, care folosește exercițiile izometrice în pregătirea inotătorilor, și

V. Kartavțev, secretar general al Federației de medicină sportivă din U.R.S.S. Înainte de a le da cuvîntul, menționăm că într-un număr viitor vom reveni cu un complex de exerciții statice puse la dispoziție de revista „Znanie-Sila”.

I. Golovkin: După părerea mea practicarea gimnasticii izometrice poate începe la 13 ani.

R. Motileanskaia: Medicina spune că de la 15 pînă la 38. Totuși, tinerii de 15—16 ani e mai bine să-și dezvolte forța cu alte metode.

I. Golovkin: Exercițiile pot fi executate la orice oră. Dar mai bine după masă. Specialiștii americani recomandă practicarea gimnasticii statice imediat ce ni se ivește o clipă liberă.

R. Motileanskaia: Se pare că intervalul cel mai potrivit e între orele 5 și 7 după-amiază. Și, bineînțeles, după masă, nu pe stomacul gol.

I. Golovkin: În mod obișnuit toate exercițiile care cer o mare solicitare fizică se execută cu respirația oprită. De aceea, după 5—6 secunde de efort se recomandă 20—30 de secunde de exerciții de relaxare, pentru restabilirea respirației.

R. Motileanskaia: Îmbinarea gimnasticii statice cu exercițiile cu greutate, cu haltere nu numai că nu e dăunătoare, ci, dimpotrivă, e chiar obligatorie pentru sportivi. Iată o mică schemă: exerciții cu caracter general — exerciții izometrice — exerciții cu greutate. Nu i-aș sfătui pe în

I. Golovkin: gimnastica i

Rețete de

Elevei mei

început 2—3 exerciții zilnic (în două reprize) cu o durată generală de pînă la două minute (inclusiv pauza). După trei-patru luni durată creștea la 15—20 de minute, după șase luni la jumătate de oră.

R. Motileanskaia: Aș mai dori să adaug că întreprinderile, permise, să spunem, în cazul practicării gimnasticii cu greutate sau cu haltere, au un efect negativ asupra stării celor ce se ocupă cu exercițiile izometrice.

În general, înainte de a ne apuca de ele este obligatoriu un control medical.

Gimnastica izometrică este contraindicată pentru persoanele cu tensiunea crescută, cu diferite malformații ale cordului, precum și pentru bolnavii de ochi. După cum nu e recomandabilă nici celor cu picior plat.

I. Golovkin: Nu vă indispuneți de mușchii nu se vor dezvolta atît de

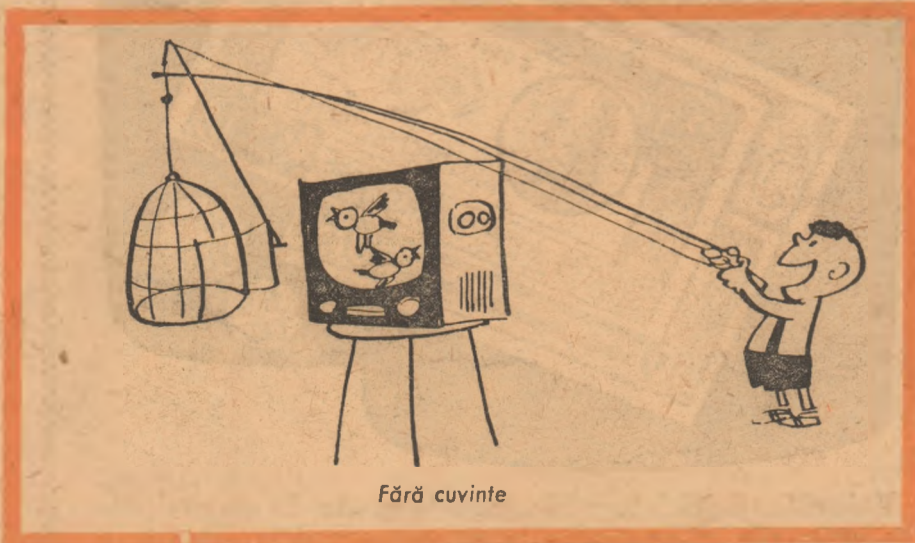
R. Motileanskaia: în perioada practicării exercițiilor izometrice este indispensabil un

V. Kartavțev: După asta deserv

folosirea exercițiilor izometrice pentru dezvoltarea

R. Motileanskaia: Știm încă prea puțin despre gimnastica izometrică. De aceea ea nu va căpăta probabil o răspîndire prea mare.

I. Golovkin: Importanta economie de timp, mijloace auxiliare simple (o funie, o coardă elastică) vor face, cred, ca peste doi-trei ani exercițiile izometrice să fie practicate mult mai mult decît acum.

Fără cuvinte

